ADV3

አዲስ የልማት ራዕይ
አዲስ ቪዥን ለርኒንግ ማቴሪያልስ ማኑፋክቸሪንግ

Addis Development Vision

ጂኦግራፊና ታሪክ

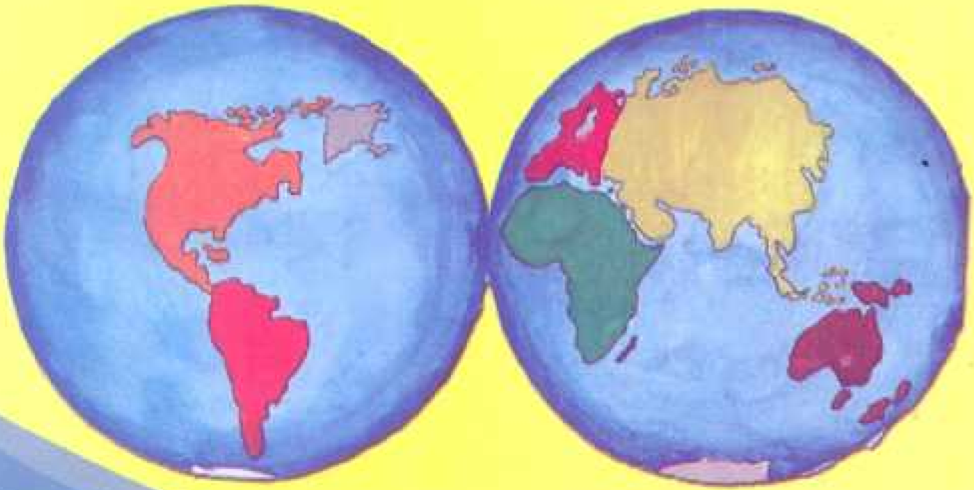

አዲስ አበባ
ጥር 2003 ዓ.ም መጀመሪያ ታተመ
መስከረም 2009 ዓ.ም እንደገና ታተመ

ማወቅ የሚገባዎት
ትልቅ ቁም ነገር!

Addis Development Vision

አዲስ ዴቨሎፕመንት ቪዥን/ አዲስ ቪዥን ለርንኒግ ማቴሪያልስ ማኑፋክቸሪንግ በሙያ ስልጠና ማዕከሉ ዉስጥ የህፃናት ትምህርት መርጃ መሳሪያዎችን በማምረት ለኢንተርናሽናል፣ ለመንግስታዊና ለግል መዋዕለ ሕፃናት ድርጅት የትምህርት መርጃ መሳሪያ ገዢዎችን ጥያቄ በማስተናገድ ላይ ይገኛል::

የወቅቱን የሕፃናትና ልጆች እዉቀት ለማስጨበጥ ያስችላሉ የተባሉትን ማስተማሪያ አዲስ ዘይቤ ያካተተ መሆኑ አስተማማኝ ያደርገዋል::

ምርታችን ጥራት አስተማማኝና ዓለም አቀፍ ደረጃዎችን የጠበቀ ሲሆን በትምርትና በሞያ ስልጠና የተሰማሩ ባለሙያዎች የረጅም ጊዜ ልምድ ዉጤት ነዉ::

መርጃ መሣሪያዎቹ የዘመናዊ ትምህርት አሰጣጥ ስልትን ያገናዘቡ በመሆናቸዉ ለመዋዕለ ሕፃናትና ዕድሜያቸዉ እስከ 10 ዓመት ለሆናቸዉ ታዳጊ ልጆች ማስተማሪያነት ማገልገል ያስችላል::

በተጨማሪም ድርጅታችን በትምህርት መርጃ መሳሪያዎች አጠቃቀምና ለመዋዕለ ሕፃናት መምህርነት ስልጠናዎችን ይሰጣል::

ከ1990 ዓ/ም ጀምሮ በርካታ ት/ቤቶች ተጠቅመዉ በዉጤቱ ሲረኩበት በምርታችን እንኮራበታለን:: እናንተም ተጠቀሙበት ዉጤታማነታችሁን ያሳድጋል::

ISBN 978-99944-861-3-7

Printing by:- Star Printing Press

መግቢያ

ሕፃናት በተፈጥሯቸው አንድ ነገር ላይ ትኩረት ሰጥተው ረዘም ላለ ጊዜ የመቆየት ትእግሥት አይኖራቸውም፡፡ በአንድ ሥፍራ ተቀምጠው ለሰዓታት መቆየት ለሕፃናቱ በጣም አስቸጋሪ ነው፡፡ ለምሳሌ ለሕፃናት ተረት ወይም ታሪክ እየተነገራቸው እያለ ታሪኩ ወይም ተረቱ ትንሽ ረዘም ያለ ከሆነ ሕፃናቱ ይቁነጠነጣሉ፡፡ እርስ በርስ ማውራት ይጀምራሉ፡፡ ነገር ግን ሕፃናት በነፃነት እንዲንቀሳቀሱ ፈቅደንላቸው የሚሠሩትን ሥራ ብንመለከት በአንድ ነገር ላይ ትኩረት ሰጥተው ከማዳመጥ ይልቅ የሚያዩትን ነገር ሁሉ መነካካትና መሞከርን ይፈልጋሉ፡፡ የዚህ ዓይነቱ እንቅስቃሴ ደግሞ ሕፃናቱን የበለጠ እንዲሳተፉ ፍላጎት እንዲያድርባቸውና የተፈለገው ግብ እንዲመታ ከፍተኛ አስተዋጽዖ ያደርጋል፡፡

ሕፃናት እየሰሩ ወይም እየተጫወቱ ሲማሩና በቃል ሲማሩ የሚታየው ውጤት የተራራቀ እንደሆነ ስለህፃናት የትምህርት አቀባበል ያጠኑ ባለሙያዎች ያስረዳሉ፡፡ ከላይ የተጠቀሰውን የበለጠ ለመግለፅ **ሕፃን የሰማውን ይረሳል፣ ያየውን ያስታውሳል፣ የተገበረውን ያውቃል ይላሉ**፡፡ ስለዚህ ዘመናዊ ትምህርት አሰጣጥ ዘዴ በቃል ከሚሰጥ ትምህርት ይልቅ በተግባር እየሠሩ እንዲማሩ ከፍተኛ ትኩረት የሚሰጥ በመሆኑ ሕፃናቱ የተሻለ እውቀት ጨብጠው እንዲወጡ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደርጋል፡፡ ህፃናት ራሳቸው ያከናወኑትን ክንዋኔ ወይም ግኝት መምህራን ከሚነግሯቸውና በቃል ከሚያስተምሯቸው በተሻለና በበለጠ ያስታውሳሉ፡፡ ለምሳሌ ከድንጋይ ይልቅ መስታወት በእጅ ሲነኩት ይለሰልሳል ብሎ ከመንገር ይልቅ በጥያቄ መልክ የትኛው ይለሰልሳል ሞክሩና ተናገሩ ቢባሉ ራሳቸው ሞክረው መልሱን ስለሚያገኙ አይረሱትም፡፡

የአፀደ ሕፃናት ትምህርት ዓላማ ለሕፃናት ሁለንተናዊ እድገት ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት አካላቸው፣ ስሜታቸውንና ማህበራዊ ኑሯቸውን በተመለከተ ተገቢውን ዕውቀት ለመጨበጥ መሠረት መጣል ነው፡፡ ይህ መሠረት የሚጣለው ደግሞ ልዩ ልዩ ትምህርታዊ ክንዋኔዎችን ሥርዓት ባለው መንገድ፣ በቅደም ተከተልና መልክ-በያዘ ሁኔታ ሲከናወኑ እንደሆነ እሙን ነው፡፡ በመሆኑም አዲሱ ትውልድ ተመራማሪ፣ አምራችና በራሱ የሚተማመን ብቁ ዜጋ ሆኖ እንዲያድግ አቅጣጫ በመቀየስ በኩል ይህ ቅድመ መደበኛ ትምህርት ከፍተኛ አስተዋፅዖ ይኖረዋል፡፡

የሰው ልጅ በተከፋፈለ የእድገት ዘመን ውስጥ ሲታይ የመጀመሪያው የሕፃንነት ዘመኑ ፈጣን የአእምሮ እድገት የሚታይበት ወቅት ነው፡፡ ሕፃናት እያንዳንዳቸው የራሳቸው የሆነ የእድገት ፍጥነት አላቸው፡፡ ይሁን እንጂ የሁሉም ሕፃናት የአካል፣ የአእምሮ፣ የማስተዋልና የማገናዘብ ዕድገትና ብቃታቸው ከጊዜ ወደ ጊዜ ከፍ እያለ እንደሚሄድ ግልፅ ነው፡፡ ብዙ ጥናቶች እንደሚያረጋግጡት ለአንድ ሕፃን የዕድገት ፍጥነት ከፍተኛነትና ዝቅተኛነት ወሳኝ ከሆኑት መሠረታዊ ነገሮች አንዱ የረዳቶቻቸው ወይም የመምህራኖቻቸው ብቃት ነው፡፡ ስለዚህ የእነዚህ መምህራን እውቀት ከጊዜ ወደ ጊዜ በተለያዩ ዕውቀት ማዳበሪያ ተሀድሶዎች፣ አጫጭር ስልጠናዎችና ሴሚናሮች ማደግና መጎልበት ተገቢ ነው፡፡

የቅድመ ሕፃናት ትምህርት መርሃግብር ተሳታፊ ሕፃናት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ዋና ዋና ጥቅሞች ተጠቃሚዎች ናቸው፡፡

ሀ. በጥራትና በወቅቱ (በዕድሜአቸው) ትምህርት የማግኘት ዕድል ይኖራቸዋል፡፡

ለ. ከክፍል ወደ ክፍል ሳይዛወሩ ቀርተው የሚደግሙትንና ከት/ቤት አቋርጠው የሚወጡትን ተማሪዎች ቁጥር ይቀንሳል፡፡

ሐ. በትምህርታቸው ብቁና ተወዳዳሪ ይሆናሉ፡፡

መ. ማህበረሰባዊና ውስጣዊ ዕድገትን ያዳብራል

ሠ. በሕፃኑና በቤተሰቡ መካከል ያለውን ግንኙነት ያሳድጋል ፡፡

ረ. የሴቶችን የተሳትፎ ደረጃ (በተለይ የእናቶችን) ከፍ ያደርጋል፡፡

የሕፃኑ አእምሮ እድገት ለወደፊት ሕይወቱ በጣም ወሳኝ በመሆኑ፣ ለወደፊቱ የአእምሮ ጤንነት፣ የመማርና የማደግ፣ (የባሕሪ ለውጥ) እጅግ መታሰብ ያለበት ጉዳይ ነው፡፡ በዚህ ወቅት በጥንቃቄና በብቃት የተያዘ ሕፃን በት/ቤት ውስጥ በውጤቱ አመርቂ፣ ክህሎቱን በተሻለ ሁኔታ የሚያሳድግ፣ እንዲሁም በማህበረሰባዊና በኢኮኖሚ እድገቱ ከፍተኛ አስተዋፅዖ እንደሚያደርግ የተረጋገጠ ነው፡፡

የአፀደ ሕፃናት ዕድገት መርሃግብር መምህራን ለሕፃናቱ እንደወላጅ (እናት) እንደ ተንከባካቢና መሪ በመሆን ያገለግላሉ፡፡ ከላይ የተገለፁትን እጅግ ጠቃሚና ወሳኝ ውጤቶችን ለማግኘት ሕፃናት በራሳቸው ያለማንም ጣልቃ ገብነት (የረዳቶቻቸው እርዳታ ግን አይለያቸውም) በየቀኑ ለሰዓታት በተመስጦ የሚሰሩት ተግባራዊ ስራ ለሕፃናቱ

- በነፃነት ያለምንም ፍርሃት አስፈላጊውን ስራ እንዲሰሩ ያደፋፍራል፡፡
- እራስን መምራት ያስተምራቸዋል፡፡
- ከሕይወት ጋር ያላምዳቸዋል፡፡
- ያላቸውን ግጹታ እንዲወጡ ያደርጋቸዋል፡፡
- የሰውነት እንቅስቃሴያቸውን ያዳብራል፡፡

ወላጅና የሕፃናቱ መምሕራን ለዚህ ውጤት መምጣት ከፍተኛ ሚና መጫወት ይኖርባቸዋል፡፡ ለምሳሌ ሕፃናት የሚያድጉበትን አካባቢ በጥሩ ሁኔታ ማመቻቸትና ሕፃናቱ የሚሠሩትን ሥራ ማዘጋጀት፣ በሚሠሩበት ወቅት በቅርብ ዕርዳታ መስጠትና ማበረታታት የመሣሠሉት ተግባራትን ያከናውናሉ፡፡ አዋቂዎች የልጆቻቸውን ማንነት ለመፍጠር ያላቸው ሚና ቀላል ባይሆንም ሙሉ በሙሉ የወላጆች አስተዋፅኦ ለማለት ያስቸግራል፡፡ ማንነታቸውን ሊገነቡ የቻሉት ልጆቹ በራሳቸው ሙከራና ጥረት ሲሆን ውጤቱ ያማረ ይሆናል፡፡ ሕፃናት ዕውቀትን በራሳቸው ወደ ራሳቸው ያመጣሉ፡፡ ይህን ያመጡትን እውቀት ከአእምሯቸው ሳይጠፋ በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ አብሯቸው ይኖራል፡፡ ስነ ልቦና አዋቂዎች እንደሚሉት አንድ ሕፃን ዕውቀትን መጣጭ አእምሮ የሚኖረው ከተወለደ እስከ 6 ዓመት ነው፡፡ ስለዚህ እነዚህን ሕፃናት መንከባከብና ለብቃት ማዘጋጀት ይኖርብናል፡፡ ለሕፃናት ከፍተኛ ትኩረት በመስጠት ሕፃናት በራሳቸው ሠርተው እንዲማሩ የሚረዳ የትምህርት አሰጣጥ ዘዴን መከተል እጅግ በጣም ጠቃሚ እንደሆነ በጥናት ተረጋግጧል፡፡

በዚህ የትምህርት አሰጣጥ ዘዴ የህፃናትን ፍላጎት ለማሟላት ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ከልደት እስከ 2½ ዓመት፣ ከ2½ ዓመት እስከ 6½ አመትና ከ6½ አመት እስከ 12 ዓመት በሦስት ደረጃዎች በመከፋፈል ይመለከታል፡፡ ሕፃናት የሚማሩት በእንቅስቃሴ (በመመራመር) በመስራት፣ ቅደም ተከተል በመጠበቅ፣ በመደጋገም፣ በምናብና በረቂቅ በግንኙነት እንደሆነ ያስረዳል፡፡ ህፃናት የመጀመሪያዎቹን ሁለቱ የዕድሜ ደረጃዎችን የስሜት ሕዋሳቶቻቸውን ማለት መንካት፣ ማየት፣ መስማት፣ ማሽተትና መቅመስን በመጠቀምና ቁሳቁሶችን በመፍታትና በመግጠም መፍትሄ በመሻት ሲማሩ ከ6 ዓመት እስከ 12 ዓመት ያሉት ግን ረቂቅ የሆኑትን አዲስ በዳበረው ምክንያታዊነት፣ ግምታዊነትና እንቅስቃሴ በመምርከዝ ዕውቀታቸውን ያዳብራሉ፡፡ እነዚህን ሕፃናት ለመርዳት ተስማሚና አመቺ የትምህርት መርጃ መሳሪያዎችና ቁሳቁሶች ያስፈልጋሉ፡፡ መምህራን ዘዴውንና አጠቃቀሙን ካሳዩ በኋላ ሕፃናቱ ራሳቸው በነፃነት የትምህርቱን ርዕስ እንዲመርጡ ይበረታታሉ፡፡

የትምህርት መርጃ መሳሪያዎቹ ከዚህ እንደሚከተሉት አምስት ዋና ክፍሎች ይኖሩታል፡፡

I. የተግባራዊ እንቅስቃሴ መሳሪያዎች
II. የስሜት እንቅስቃሴ መርጃ መሳሪያዎች
III. የቋንቋ ትምህርት መርጃ መሳሪያዎች
IV. የሒሳብ ትምህርት መርጃ መሳሪያዎች
V. የሳይንስ ትምህርት መርጃ መሳርያዎች

(V) የጂኦግራፊና ታሪክ ቅርሶች

የአለምን ሁኔታ ለማወቅና ለመመርመር የባሕል አካባቢ ወይም ማዕከል ለሕፃናት ክፍት መሆን ይኖርበታል፡፡ ይህ ደግሞ ሕፃኑ የአለምን ጂኦግራፊ ታሪክ ወዘተ እንዲያውቅና እንዲረዳ ብሎም እንዲመራመር ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያደርጋል፡፡ በተጨማሪ የአለምን እድገት ለውጥ በመገንዘብ ለመኖር ምቹ ሁኔታ እንዲፈጥሩ አስተዋፅኦ ይኖረዋል፡፡

ትላልቅ ሰዎች መልካም አካባቢን በመፍጠር ሕፃኑ ተስማምቶትና ተመቻችቶ እንዲኖር ወሳኝ ተግባራትን ማከናወን ይኖርባቸዋል፡፡ በባህላዊ ቁሶች ሕፃኑ ስሜታዊ የሆኑ ዕድሜዎቹን በእርካታ ያሳልፋል፡፡ ለምሳሌ የመሬትና የውሃ ገፅ፣ በአሸዋ የተሰሩ ቅርፆች፣ ተገጣጣሚ ካርታዎች ወዘተ የመሳሰሉት ስሜታዊ እድገቶችን ከፍ ለማድረግ ከፍተኛ አስተዋፅኦ ይኖራቸዋል፡፡ ባሕላዊ አለማችንን በማወቅ በባሕላዊ ቁሶች ሕፃኑ ከአእምሮው ጋር ማዋሃድና መከፋፈል ይችላል፡፡ ሕፃኑን ይህ ሁኔታ አካባቢውንና አለምን በማድነቅ፣ ራስን በማመሳሰል፣ ከተቻለም በመለወጥ መኖር እንዲችል ከፍተኛ ጠቀሜታ አለው ፡፡

ባሕላዊ ቁስ በሚስብ መልክና በጥሩ ሁኔታ ማቅረብ ይኖርበታል

1. **አቀራረብ**
   - ትክክለኝነትንና ፍፁምነትን በማሳየት ሕፃኑ ነፃ እንዲሆንና በቁሱ ደስተኛ ከሆነ እንቅስቃሴውን ደጋግሞ ይሠራል፡፡ ደጋግሞ መስራት (ልምምድ) ወደ ብቁነት ስለሚያመጣ፣ ሕፃኑ ደጋግሞ ከሠራ ብቁ ይሆናል እንቅስቃሴውንም ይለምደዋል፡፡
2. **ስሕተትን መቆጣጠር**
   - ሕፃኑ ፍፁም ነፃ በመሆንና በማበረታታት ደጋግሞ እንዲሠራ መርዳት
   - ለሥራው ትጉህ እንዲሆንና ለስሕተቱ መፍትሄ እንዲፈልግ መርዳት
3. **ቋንቋ**
   - ባሕላዊው ቁስ ሕፃኑን በቃላት ብቁ እንዲሆኑ ይረዳል፡፡
   - ረዳት መምህራኑ ትክክለኛ ቃላትን እንዲጠቀሙ ያስፈልጋል፡፡ ይህ ደግሞ በሰፊው የማንበብና የመፃፍ ብቃቱን ያዳብራል፡፡
4. **የቋንቋ ተግባር**
   - ከባሕላዊ ቁስ ጋር የተያያዘ ነው፡፡ ለምሳሌ የእቃዎቹን፣ የሰዎችን፣ የአገርን ወዘተ ትክክለኛ ስም መንገር

- አለም በአምስት ዋና ክፍሎች ይከፋፈላል፡፡ እነርሱም አለም፣ የአለም እፅዋት፣ የአለም እንስሳት፣ የአለም ስዕል፣ የአለም ሙዚቃ ናቸው፡፡

አለም፤-

- በክፍላችን፣ ሕፃኑ ለመጀመሪያ ጊዜ ሁሉንም በጥቅል ከተመለከተ በኋላ በመቀጠል እየቀናነሰ በዝርዝር ይመለከታል፡፡ ለምሳሌ በመጀመሪያ ስለ ውሀ እና መሬት እናስተዋውቃለን በመቀጠል ስለመሬትና ውሃ አፈጣጠር እናስረዳቸዋለን፡፡ ከብዙ ልምምድ በኋላ በአሸዋማ ወረቀት የተሠራውን ሉል እናሳያቸዋለን፡፡ በዚህ ምስል ሕፃኑ ስለአለም እውቀት ይኖረዋል፡፡ አለም ክብ መሆኗን አለም በመሬትና በጣም ሰፊ በሆነ ውሃ የተከፋፈለች እንደሆነች ያረጋግጣል፡፡ ሉል በማሳየት አለም በተለያዩ የአለም ክፍሎች (አሕጉሮች) እንደተከፋፈለች ሕፃኑ እንዲያውቅና እንዲረዳ ያግዛል፡፡ ከብዙ ልምምድ በኋላ ሕፃኑ የአሕጉሮችን ተገጣጣሚ ካርታ ያገኛል፡፡ በዚህ የመርጃ መሳሪያ ሕፃኑ ስለአለም አሕጉሮች

በተጨማሪ የአህጉሮችን ስም በሰፊና በቀላሉ ይረዳል፡፡ የራሱን አገር ከሚኖርበት አህጉር በማዛመድ የተሻለ እውቀት ያገኛል፡፡ የአገራችንን ስንደቅአላማ ስናስተዋውቅ ከምንኖርባት አገር በማዛመድ መሆን ይኖርበታል፡፡ ስነ ስዕልና ስነጽሁፍ ሕጻኑን የማንበብ ችሎታውን በማዳበር ስለአለም የበለጠ እንዲያውቅ ይረዳዋል፡፡ ይህ ደግሞ አለምን በሰፊው ከማሳወቁ ሌላ ራሱንም ከአለም ጋር እንዲያዋህድ ያግዘዋል ፡፡

<u>የአለም እፅዋት</u>

- አለምን ስንመለከት የአለምን እፅዋት አብረን በማየት ለሕፃኑ የተፈጥሮ (ሕውነተኛ) እፅዋትን እናሳያቸዋለን፡፡ ለሕፃናት እፅዋትን እንዴት ውሃ እንደሚያጠጡና የሞቱትን እንዴት እንደሚያነሱ ማሳየት አስፈላጊና በጣም ጠቃሚ ነው፡፡
- ስለ እፅዋትና ክፍሎቹ ለሕፃኑ ማስረዳት ስለተፈጥሮ እፅዋት ማሰብ እንዲጀምሩ ያነቃቃቸዋል፡፡

<u>የአለም እንስሳት</u>፡-

- በአለም አምስት ዓይነት እንስሳት እንደሚገኙ እናስተምራቸዋለን፡፡ እነሱም አጥቢዎች፣ ወፎች፣ አሳ፣ ተሳቢና ተራማጅ ናቸው፡፡
- ሕፃናቱ እንስሳት በተፈጥሮ በአለም የሚገኙ የየራሳቸው የአኗኗር ዘዴ እንዳላቸው እንዲያውቁ እንረዳቸዋለን፡፡

<u>የአለም ኪነ ጥበብ</u>

- የአለምን ኪነጥበብን ስንመለከት ለሕፃናት የተለያዩ ቀቦችን ማስተዋወቅ ይኖርብናል፡፡ በክፍል ውስጥ እንዴት ቀለሙን መጠቀምና ለቀለሙ መጠንቀቅ እንዳለባቸው እናሳያቸዋለን፡፡ ይህ ደግሞ ሕፃናቱን ለወደፊት ሥራቸው ሊያዘጋጃቸው ስለሚችል በጥንቃቄ ማሳየት ይኖርብናል ፡፡

<u>የአለም ሙዚቃ</u>፡-

- ሕፃናትን ባሕላዊ የሆኑ የሙዚቃ መሣሪያዎችን በማስተዋወቅ እንጀምራለን፡፡ ይህ ደግሞ ፍላጎታቸው እንዲነቃቃና ሙዚቃ በመስማት ደግሞ ዜማዎችን ወደ መለየት እንዲሸጋገሩ ይረዳቸዋል፡፡
- ሁሉም ባህላዊ ቁሶች ለሕፃናት እድገት በጣም አስፈላጊ ናቸው፡፡ ሕፃኑ ሰፊውን ዓለም ለመፈተሽና ስለዚህ ዓለም በመደነቅ እውቀትን ያዳብራል፡፡ በባሕላዊ ቁሶች ራሱን ከሰፊው አለም ጋር ያዋህዳል፡፡

1. <u>የመሬትና የውሃ ምስል</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u>፡-

- አራት ጥንድ የመሬትና የውሃ ቅርፅ ትሪ፣ እያንዳንዱ ቅርፅ የተወሰነ የመሬት ምስልና የውሃ አካልን አፈጣጠር ያሳያል፣
- ደሴት፣ የፔንዝዌላ ሀይቅ፣ ገልፍ፣ ወዘተ... የሚያሳይ ካርታ
- 2 መወልወያዎች፣ 1 ጀሪካን፣ 1 ጆግ

አላማ፡-

- ሕፃናት አለምን እንዲመረምሩ ለማበረታታት
- በአላማችን መሠረታዊ የመሬትና የውሃ አካላትን እንዲያውቁ ለመርዳት

የመጀመሪያ እንቅስቃሴ አቀራረብ

- በተግባራዊ እንቅስቃሴ ይቀርባል
- ሕፃናቱ በተዘዋዋሪ ስለመሬትና ስለ ውሃ አመሠራረት በተግባር እንቅስቃሴ ያሳያሉ።
- እንዴት የውሃ ሞዴልና የመሬት ቅርፅን ወደ ጠረጴዛ እንደምናመጣ እናሳያቸዋለን።
- ውሃ በተወሰነ አካባቢ ብቻ በመጨመር ውሃ የያዘውን ትሪ ባዶ ማድረግ ያስፈልጋል።

አቀራረብ

- ሕፃናቱ ከእናንተ ጋር የመሬትና የውሃ ሞዴሎችን እንዲሰሩ ጋብዙአቸው
- አንዱን ሕፃን በመምረጥ ውሃውን ወደ ጠረጴዛ በመውሰድ ውሃው የሚጨመርበት ቦታ ላይ ይጨምራል
- በእጃችሁ በመንካት እንዲሰማችሁ ካደረጋችሁ በኋላ ሕፃናቱም በተመሳሳይ እንዲያከናውኑ እርዷቸው
- ሕፃኑ በመንካት ምን እንደተሰማው ጠይቁት ለምሳሌ ውሃ እና መሬት መለየቱን ለማወቅ
- የተጨመረውን ውሃ በማፍሰስ ትሪውንና ጆጉን ማድረቅ
- ከዚያ ሕፃኑ በራሱ (ያለ ማንም እርዳታ) የመሬትና የውሃ ሞዴል ይሠራል።

<u>መልመጃ</u>

- ሕፃኑ በነፃነት በምስሉ (ሞዴል) ይሠራል።
- ሕፃኑ ቀስ በቀስ ሁሉንም በመለማመድ ይሠራል።

<u>እድሜ</u>: - 3 አመት

<u>ቋንቋ</u>

የምስሉን (ሞዴሉን) ስሞች በሦስት ክ/ጊዜ

2. <u>ስለስሰም ቅድመ ቋንቋ</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u>

- ከስሚታዊ መግለጫ ጋር ተመሳሳይ ነው።

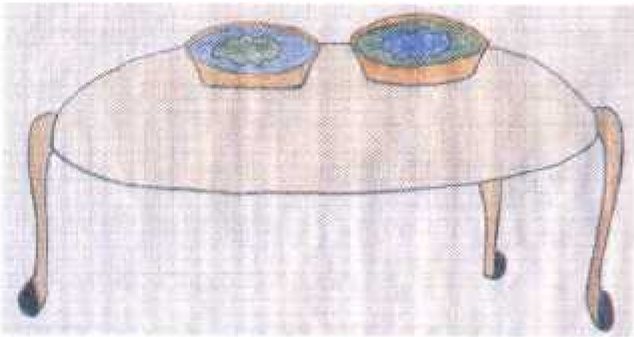

አላማ

- ሕፃኑ የአለምን ሁኔታ እንዲመረምር ይረዳዋል
- ለሕፃኑ የውሃና የመሬት አመሰራረትን መሰረታዊ ንቃት እንዲኖረው ለመርዳት

<u>አቀራረብ፡-</u>

- ለሕፃኑ ወንዝ፣ ባህር፣ ሐይቅ፣ ደሴት ወዘተ እንዴት እንደሚያነብ ማሳየት
- ሁለት ቅርፆችን ማምጣት ለምሳሌ ሐይቅና ደሴት
- ከሕፃኑ ጋር ማጠቅ አለማወቁን አረጋግጡ ካላወቀ በሦስት ክ/ጊዜ አስተምሩት
- በመጀመሪያ ስማቸውን ለሕፃኑ ንገሩትና ቀጥሎ ለይቶ ማወቁን ጠይቁ
- በመጨረሻ ይህ ምንድ ነው ብላችሁ ጠይቁ?
- በተለያዩ ቅርጾች በተመሳሳይ ሁኔታ ቀጥሉ

መልመጃ 1:-

- የሕፃኑ ተግባር ከላይ እንደታየው ይሆናል::

ቋንቋ:-

- የመሬትና የውሃ ስሞችን ለምሳሌ ሐይቅ፣ የባህር ወሽመጥ፣ ደሴት ወዘተ

እድሜ:-

- 4 አመት

3. <u>የመሬትና የውሃ ስካባት ሉል</u>

መርጃ መሳሪያ:-

- አንድ ሉል፣ የሚቀመጥ ወይም ዘንበል ብሎ የሚቆም
- ሰማያዊው ውሃ እና አፈራማው ወረቀት ደግሞ መሬትን ይወክላሉ

አላማ:-

- የአለም አካል ውሃ እና መሬትን መያዝን በማወቅ ስሜታዊ አድናቆትን በሕፃኑ ለማሳደር::
- የአለም ቅርፅ ክብ መሆኑን እንዲገነዘቡ ለማድረግ

አቀራረብ

- በጣታችሁ በመንካት ስሜት እንዲኖረው አድርጉ
- እረዳት መምህርቷ «ይህ የምንመለከተው አላማችንን ነው» ካለች በኋላ ቀስ በማለት ሉሉን በማዞር
- በጣታችሁ የመሬት አካልን ጠቁሙ
- የአለምን መሬት እንዲመለከቱ በመንካት እንዲሰማቸው አድርጉ:
- ቀስ ብላችሁ ሉሉን በማዞር የውሃውን ክፍል ጠቁሙና «ይህ ውሃ ነው»በሉት
- ህፃኑን የውሃውን ክፍል እንዲጠቁም ጠይቁት
- «አለማችን የተሠራው በውሃና በመሬት ነው» በማለት ጨርሱ::
- ሕፃኑ ከሉሉ ጋር እንዲሠራ ጋብዙት::

መልመጃ 1

- የሕፃኑ ሥራ እንደ አቀራረቡ መሆን ይኖርበታል

ቋንቋ

- መሬትና ውሃ

ስሕተትን መቆጣጠር

- የሉሉ አካል

እድሜ:-

- 4½ አመት ከበቂ ልምምድ በኋላ

127 የአሕጉራት ሉል

መርጃ መሳሪያ፡ -

- የውሃና የመሬት ቅርስ ሉል ፣ የአሕጉራት ሉል ፣ እያንዳንዱ የመሬት ክፍል የተለያየ የቀለም ቅብ ይኖረዋል፡፡

አላማ

- የመሬት አካል በአሕጉራት እንደሚከፋፈል ለማሳየት

አቀራረብ

- ሕፃኑ ሉሉን በመጠቀም አሕጉራትን እንዲለይ መጋበዝ
- ሁለቱን ሉሎች ወደ ጠረጴዛ ውሰዱ፡፡ ሕፃኑ ሁለቱን ሉሎች እንዲፈትሽ እና እንዲያወዳድር እርዱት
- ግኙቱ የመሬት አካልን የሚያሳየው ሉል ከሁለተኛው ጋር ተመሳሳይ መሆናቸውን ያሳያል፡፡

- በመጀመሪያው አሕጉራት ሉል ላይ የመሬትን አካል እንዲጠቁም መጠየቅ
- እረዳት መምህርቷ መሬቱ ሲከፋፈል ያለውን የቀለም ለውጥ ታሳያለች
- ለሕፃኑም የመሬት አካል በአህጉራት እንደሚከፋፈል ማስረዳት

መልመጃ 1

- ሕፃኑ በነፃነት በሉሉ ይሠራል፡፡

ቋንቋ

- አሕጉራት

4. የፐዝል ካርታ

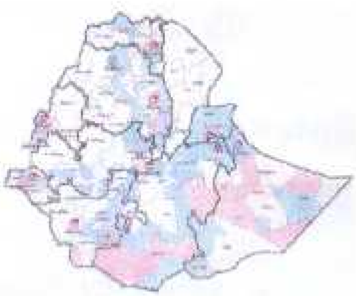

መርጃ መሳርያ፡ -

- የአለም አሕጉራት ፐዝል ካርታ
- የእያንዳንዱ አሕጉር ፐዝል ካርታ
- የልጁ የራሱ አገር ፐዝል ካርታ
- ፕላስቲክ

አላማ፡-

- ሕፃኑ የፐዝል ካርታውን እንዴት ይዞ ወደ ማስቀመጫው ወስዶ እንደሚጠቀምበት ለማሳየት

አቀራረብ፡ -

- ፐዝል ካርታውን መሰየም
- ካርታውን ቦታው እንዴት እንደሚያስቀምጥ ማሳየት
- ምንጣፉን እንዴት እንደሚይዝ ማሳየት

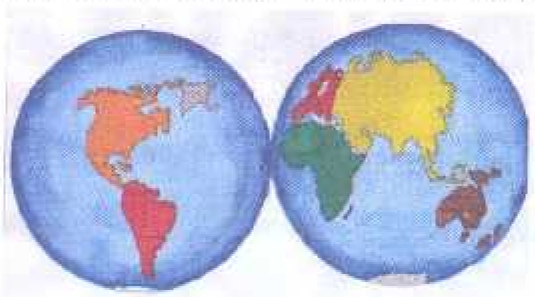

- እንዴት ይዞ ምንጣፉ ላይ አስቀምጦ መጠቀም እንደሚችል ማሳየት
- ሁሉም ሕፃናት አንድ አይነት መረዳታቸውን መጠየቅ። ችግር ካለ ከዚያ ሰፋ አድርጎ ማብራራት
- በምንም ዓይነት ሳይገባቸው እረዳት መምህርቷ ማለፍ የለባትም

ቋንቋ፡-

- የአሕጉራት ስም ፣ አገሮች ፣ ክፍለ አሕጉራት ፣ ወዘተ በሦስት ክ/ጊዜያት ይማራሉ

እድሜ $3^{1/2}$ ዓመት ሲሆን ከሁለቱ ሉሎች ጋር ከተለማመደ በኋላ

<u>ተጨማሪ መርጃ መሳሪያዎች፡-</u>

- የአፍሪካ ካርታና እያንዳንዱ አገር የተፃፈበት ካርድ፤
- የካርዱን ሳጥን ማቅረብና አንዱን አገር በመስጠት ካርዱን እንዲፈልጉ መርዳት

እድሜ፡-

- 5 አመት

5. የተከፋፈሉ አሕጉራት ስም

መርጃ መሳሪያ፡-

- የህፃኑ አሕጉር ካርታ የአገሮች ስም የተፃፈበት
- ሁለተኛው ካርታ በእያንዳንዱ አገር ሁለት ቀዳዳ ያለው
- የእያንዳንዱ አሕጉር ስም የያዘ ሳጥን

አላማ፡-

- የሚያውቀውን አለም እንዲያነብ ለመርዳት

አቀራረብ፡-

- ሁሉም ስሞች በሳጥኑ ውስጥ መኖሩን አርግጠኛ ሁኑ ሕፃኑ ከእናንተ ጋር እንዲሠራ ጋብዙት
- ሁለት ካርታዎችንና በሳጥኑ ውስጥ ያሉትን ስሞች አስተዋውቁት
- የአገሮችን ሦስት ስሞች በመውሰድ ጠረጴዛ ላይ በንጽሕና አስቀምጡ ልጆቹ ከለመዱት አገር ጋር አብሮ መጨመር
- አንዱን ስም አንስቱና ልጁ ያንብብ
- ሁለተኛው ካርታ ላይ እንዴት እንደሚፈልግ አሳዩት
- ስሙን ለማዛመድ በመጀመሪያ የካርታው ቀዳዳ ላይ አስቀምጡት
- ሁሉም አገሮች ከቀዳዳው ጋር በትክክል እስኪዛመዱ መቀጠል
- ሕፃኑም የሚችለውን ያህል በራሱ ይስራ

መልመጃ 1፡-

- ሕፃኑ እንደ አቀራረቡ በራሱ ይሠራል

መልመጃ 2

- ሕፃኑ ስሙን የሚያስቀምጠው ያየውን በማስታወስ ይሆናል
- ካርታውን ከስሙ ጋር ከላይ ወደ ታች በመገልበጥ አስቀምጡ

ስሕተትን መቆጣጠር

- ሁለተኛውን ካርታ ከስሙ ጋር ሲያዛምድ

ዕድሜ:-

- 5½ ዓመትና ከዛ በላይ

፯. የመሬትና የውሃ ቅርፅ

መርጃ መሳሪያ:-

- ስም የሌለው የመሬትና የውሃ አካላትን 8 ስዕሎች የያዘ ማስቀመጫ
- መሬትና ውሃ ከነስማቸው የያዙ ሁለት ስዕሎች
- የሚነበብ መጽሐፍ ከነስዕሉ

መግለጫ 1: -

- 8 የመሬትና የውሃ ቅርፆችን ከ8 መግለጫቸው ጋር የያዘ ስዕል

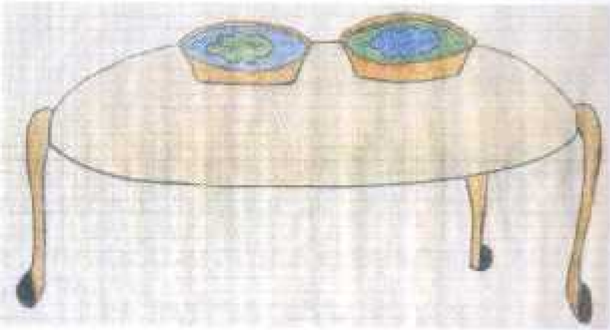

መግለጫ 2: -

- ተመሳሳይ 8 ስእሎችና 8 መግለጫ ካርዶች ያለርዕስ መጠቀም

መግለጫ 3: -

- 8 ሰዕሎችና መግለጫ ካርድ በአረፍተነገሮች የተከፋፈሉ

አላማ:-

- የአለምንና አካባቢን እንዲመረምሩ ለመርዳት
- ለሕፃናት መሰረታዊ የመሬትንና የውሃን ቅርዕ በመመልከት ስሜታዊ አድናቆት ያድርባቸዋል::

አቀራረብ

- የመጀመሪያውን መያዥያ በማምጣት ስዕሉን ከውስጡ ማውጣት
- ፊቱ በማስቀመጥ ስሙን መጠየቅ
- ለሕፃናቱ አዲስ አይደለም ምክንያቱ ቀደም ብለው የመሬትንና የውሃ ቅርፅ ሞዴል ተጠቅመዉበታልና
- አስፈላጊ ከሆን በሦስት ክ/ጊዜ ማስተማር

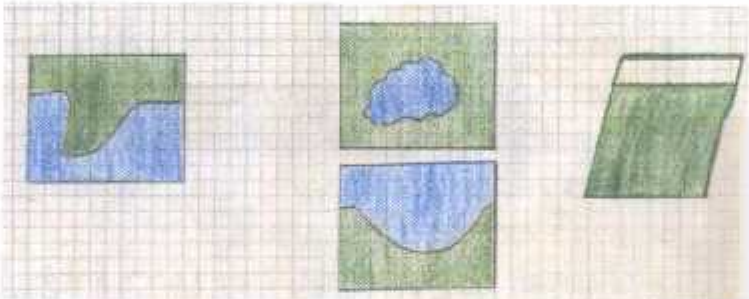

እድሜ:

- 4½ -6 አመት

፯. ስለ ተከፋፈሉ ስለም ንባቦች

መርጃ መሳሪያ

- ሁለት ስብስብ የመሬትና የውሃ ቅርፆችን የሚያሳዩ ካርዶች አንዱ ስብስብ ስም የተፃፈበት

- 8 ትናንሽ የመሬትና የውሃ ስሞች የተፃፈባቸው ካርዶች

አላማ፡-

- የሕፃኑን የንባብ ብቃት ለማዳበር
- ስለ መሬትና የውሃ አመሰራረት እውቀት እንዲኖራቸው ለመርዳት
- ስም የሌላቸውን ካርዶች ከሕፃኑ ጋር በማውጣት ልምድ ያለው ለማድረግ

አቀራረብ፡-

- ካርዶቹን በተራ ያውጣ
- ትናንሽ ካርዶችን ካወጣ በኋላ አንብቦ በፊት ከወጣው ካርድ ጋር ያዛምድ
- ሁለተኛውን ስም የያዙ ካርዶችን ስብስብ ያውጣ
- ሕፃኑ አንብቦ ካዛመደው በኋላ የሰራው ሥራ ትክክል መሆን አለመሆኑን አረጋግጦ ሁሉንም ያንብብ።

፰. የአፍሪካ ፕዝል ካርታ

መርጃ መሳሪያ

- መሬትና ውሃን የሚያሳዩ የአፍሪካ ካርታዎች፣ ማዛመጃ የአፍሪካ ካርታ፣ ስም የያዙ ትናንሽ ወረቀቶች

አቀራረብ

- አቀራረቡና መልመጃዎቹ ከአለም ካርታ አቀራረብና መልመጃ ጋር ተመሳሳይ ናቸው

ቀጥተኛ አላማ

- የአፍሪካን አገሮች ስም ያዛምዳሉ

ኢቀጥተኛ አላማ

- ለጂኦግራፊ ትምህርት ማዘጋጀት

የሚያስደስተው፡-

- እንቅስቃሴው

ስህተትን መቆጣጠር

- ሕፃኑ ስለ ካርታው እውቀት ያገኛል።

ቋንቋ

- ካርታ፣ መሬት፣ ውሃ

እድሜ፡-

- 4½ አመትና በላይ

፱. የመሬትንና የውሃን ገፅታዎች የሚያሳዩ ካርታዎች

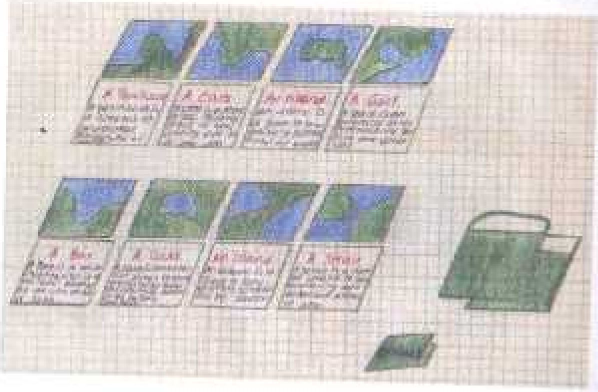

<u>መርጃ መሳሪያ፡-</u>

- የመሬትና የውሃ ገፅታ ስዕል
- ስም የተፃፈበት ትናንሽ ወረቀቶች
- መቆጣጠሪያ ሰንጠረዥ

<u>አቀራረብ</u>

- ሕፃኑ ከእናንተ ጋር እንዲሠራ እርዱት
- መርጃ መሳሪያውን ጠረጴዛ ላይ እንዲያስቀምጥ እርዱት
- ካርታውን ጠረጴዛ ላይ እንዲደረድር ጋብዙት
- ባዶውን ሰንጠረዥ ከትናንሽ ወረቀቶች በማንበብ ከሞላችሁ በኋላ በመቆጣጠሪያ ሰንጠረዥ አረጋግጡ
- የሦስት ክ/ጊዜ ትምህርት ነው
- ሕፃኑ እናንተ እንደሠራችሁት እንዲሠራ ጋብዙት

መልመጃ 1

- ሕፃኑ ከላይ እንደ የውሃ አቀራረብ መቆጣጠሪያ ሰንጠረዡን ሳይመለከት ይስራ

<u>ቀጥተኛ ዓላማ</u>

- ካርታዎች ከመሬትና ከውሃ ገፅ ጋር ማስተማር

ኢቀጥተኛ ዓላማ

- ሕፃኑን ለዕሕፈትና ለጂኦግራፊ ትምህርት ማዘጋጀት

ስሕተትን <u>መቆጣጠር</u>

- ሕፃኑ ስለ ካርታ እውቀት ይገበያል፤ መሬትንና ውሃን ያውቃል

<u>እድሜ</u>፡ - 4½ አመትና በላይ

ማብራሪያ ደረጃ 1

<u>መርጃ መሳሪያ፡-</u>

- የማብራሪያ ካርድ፣ መሬትና ውሃን የሚያሳይ
- ርዕሱ ላይ ስለ ተፃፈው የሚያብራራ ካርድ

<u>ዓላማ</u>

- አንድ ሕፃን አንብቦ የመረዳት ችሎታውን ያዳብራል

አቀራረብ

- ለይቶ ካወቀ በኋላ ስዕሎቹን ምንጣፍ ላይ እንዲያስቀምጥ ሕፃኑን መጋበዝ
- ከማቅረባችሁ በፊት ለሕፃኑ የመጽሐፉን ማብራሪያ መንገር፡- እያንዳንዱን ገፅ በማንበብ መግለፅ፣ ሕፃኑ የማያውቀው ቃልም ከተገኘ ትርጉሙን መንገር
- የማብራሪያ ካርዱን ካነበበ በኋላ ከሚገልፀው ስዕል ጋር ማዛመድ

ስሕተትን <u>መቆጣጠር</u>

- የማብራሪያ መፅሐፍ

<u>እድሜ</u>፡- 6 - 6½ አመት

ማብራሪያ ደረጃ 2

መርጃ መሳሪያ፡-

- የንባብ መፅሐፍ፣ መሬትንና ውሃን የሚያሳዩ 8 ስዕሎች፣ አርዕስት የሌለው የማብራሪያ ካርድ ትናንሽ ወረቀቶች በቀይ ርዕስ የተፃፈባቸው ስማቸው በጥቁር የተፃፈበት፡፡

አላማ

- የሕፃኑን አንበቦ የመረዳት ችሎታ ለማዳበር

አቀራረብ

- ስዕሉን ለማብራሪያ ካርዱ ቦታ በመተው ዘርጉት
- በቀይና በጥቁር የተፃፈውን ካርድ በመውሰድ አጋድሙት
- አንድ የማብራሪያ ካርድ ስጡና ሕፃኑ እንዲያነብ አድርጉ፡፡ በመቀጠል ቀይ ርዕስና ጥቁር ስም ያለውን ካርድ ከተመሳሳዩ ስዕል ጎን አስቀምጦ ከስዕሉ ጋር ያዛምድ

ስሕተትን መቆጣጠር

- የማብራሪያ መጽሐፍ

ማብራሪያ ደረጃ 3

መርጃ መሳሪያ፡-

- ማብራሪያ የያዘ መያዣ፣ በቀይና ጥቁር ርዕሱ የተፃፈ ትናንሽ ወረቀቶች፡ -

አላማ

- የማንበብ ልምድ ሕፃናት ያዳብራሉ
- የመጀመሪያንና የሚቀጥለውን እንዲያውቅ ሕፃኑን ለመርዳት

አቀራረብ

- ሕፃኑን 4 ስዕሎችን እንዲያስቀምጥ ጋብዙት
- በቀይና ጥቁር የተፃፈ ርስስ ሕፃኑ በመለየት እንዲያስቀምጥ አበረታቱት
- የማብራሪያ አረፍተ ነገሩን አዳብሩት
- እረዳት መምህርቷ ትጀምርና ሕፃኑ ይቀጥል

10. የተበያዩ የመሬትና የውሃ ክፍሎችን የሚያሳዩ ካርታዎች

መርጃ መሳሪያ፡ -

- ሁለት የአለም ካርታዎች ፡ አንዱ ስም ያለው ሁለተኛዉ ስም የሌለዉ
- የአገሮችን ስሞች የያዙ ትናንሽ ካርዶች

አላማ

- ሕፃኑ ማንበብ እንዲለማመድና አለምን እንዲያውቅ መርዳት

አቀራረብ

- ሕፃኑ ስለ አለም ካርታ ፐዝሎችን ቀደም ብሎ ተለማምዷል ስለዚህ አቀራረቡ ከላይ የተገለፀውን ይመስላል
- ስማቸውን እንዴት በካርታው ላይ

በማዛመድ እንደሚሳይ ማሳየት

<u>መልመጃ 1</u>

- እንቅስቃሴው ከላይ እንዳየው አቀራረብ ነው

<u>መልመጃ 2</u>

- ሕፃኑ ስም ሳይኖረው ካርታውን ይሠራል
- ለማዝለብ ከፍተኛ ስሜት አለው ስለዚህ አበረታቱት

<u>ስሕተትን መቆጣጠር</u>

- የመጀመሪያው ስም ያለው ካርታ

እድሜ

- 4½ - 5 አመት

11. <u>የሰሕጉሪ ሰንደቅ ሰላማ</u>

<u>መርጃ መሳሪያ:-</u>

- የእያንዳንዱ አገር ሰንደቅ አላማ
- የሕፃኑ አገር (የኢትዮጵያ) የፐዝል ካርታ

አላማ

- የአፍሪካን ወይም ሕፃኑ የመጣበትን አሕጉር ሰንደቅ አላማ ለማስተማር
- ሰንደቅ አላማን በማድነቅ እንዲያከብር ለመርዳት

አቀራረብ 1

- በመጀመሪያ የሚሰራው በሕፃናቱ ሕብረት ነው
- ሰንደቅ አላማን እንዴት እንደሚይዝ አሳዩት
- ትርጉሙን አስረዱት፣
- ለምን እንደሚጠቅምም ንገሩት (የአንድ አገር አርማ መሆኑን)
- የአገርን ታሪክ መግለፁን መንገር

አቀራረብ 2

- ሕፃኑ ከእናንተ ጋር እንዲሰራ ጋብዙት
- የአገሩን ፐዝል ካርታ እና የአገሩን ሰንደቅ አላማ አግኙ
- ስለ ሰንደቅ አላማ ከአገሩ ጋር በማዛመድ በሦስት ክፍለ ጊዜ አስተምሩአቸው

<u>ለምሳሌ፡</u> - የኢትዮጵያን ሰንደቅ አላማ

<u>መልመጃ 1</u>

- ሕፃኑ እንደ አቀራረቡ ይሠራል

እድሜ፡ - 4½ አመት

12. የዓለም ሕዝብ

መርጃ መሳሪያ

- በክፍለ አሕጉር ያለ ስፍራ፣ አለባበስ የሚያሳይ አካባቢ፣ ምግብ፣ የግቢ አበባ፣ የተወሰነ አካባቢ ባህልና የአየር ፀባይ

አላማ

- ሕፃኑ አለም አቀፋዊ መረዳት እንዲኖረው ወይም በዚያ አካባቢ የሚኖሩትን ሕዝቦች እንዲያውቅ ለማበረታታት

አቀራረብ

- ስዕሉን ጠረጴዛ ላይ ወይም ምንጣፉ ላይ ማስቀመጥ
- ሕፃኑ እንዲመለከተው መርዳት
- በስዕሉ የሚያዩትን ነገሮች እንዲናገሩ መጠየቅ
- መወያየት፡- ውይይቱ ወደ አየር ፀባይና ሁኔታ፣ የሚበቅለውን ፍራፍሬ፣ የሚለበሰውን የልብስ አይነት ወዘተ ወደ ማወቅ ደረጃ ያመራል።
- ጠቅላላ ውይይቱ ሕፃናቱ ስለተለያዩ አገሮች እንዲያስቡ እንዲሁም የአለም አየር ሁኔታን እንዲያውቁ ያደርጋል
- የበለጠ እንዲመራመሩ መንገድ ይጠረጋል

እድሜ፡ -

- 5 አመት

13. የጊዜ መስመር

መርጃ መሳሪያ

- የግራፍ ወረቀቶች (እስኩዌር ወረቀቶች)፣ ባለከለር እርሳስ፣ ኮላ፣ ፎቶግራፍ፣ መቀስ

አላማ

- ስለራሱ ታሪክ እንዲገነዘብና ስለ ታሪክ ጥሩ ግንዛቤ እንዲኖረው ለማድረግ

አቀራረብ

- የሚያስፈልጉትን ቁሶች ማዘጋጀት
- ለሕፃኑ ማስተዋወቅ
- ግራፉን አሳዩት
- እንዴት እንደሚሠራና እንደሚቀጣጠል አሳዩት
- ስሙንና እድሜውን የት እንደሚፅፍ ማሳየት
- ሕፃኑ ፎቶግራፍ ከመጣ ወላጆቹ ስለ ፎቶግራፍ አንዳንድ መረጃዎች እንዲፅፍ መጠየቅ
- ሕፃናቱ የሚወዱትና የሚመርጡትን ፎቶግራፍ እንዲያመጡ ማድረግ
- በእያንዳንዱ ፎቶግራፍ ሥር የሚፈልጉትን ነገር እንዲፅፉ መገፋፋት
- በመቀጠል ሕፃኑ ስለ ቤተሰቡ ወይም ስለ ጓደኞቹ መግለጽ ይችላል

እድሜ

- አራት አመት

14. የአለም እንስሳት

- የአለም እንስሳት በሁለት ይከፈላሉ እነርሱም፡-
  1) የጀርባ አጥንት ያላቸው
  2) የጀርባ አጥንት የሌላቸው ናቸው

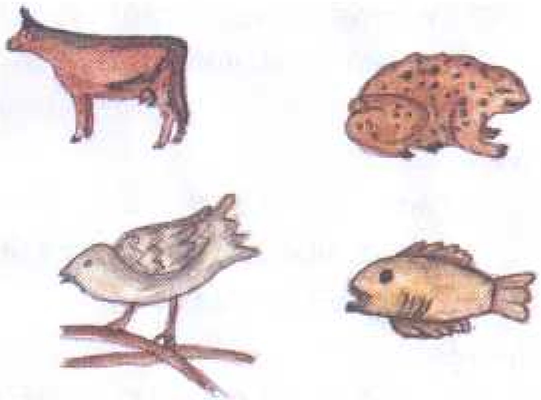

1) የጀርባ አጥንት ያላቸው እነማን ናቸው?

- የጀርባ አጥንት ያላቸው እንስሳት የምንላቸው ለምሳሌ አጥቢዎች፣ ወፎች፣ አሳዎች ተሳቢና ተራማጅ ትናንሽ እግር ያላቸው እንስሳት ናቸው
- ወገባቸው ከጀርባ አጥንታቸው ጋር የተያያዘ ያላቸው ከፍተኛ የአጥንት ክፍሎች ከተለያየ የአኗኗር ሁኔታ ጋር እንዲለማመዱ ይረዳቸዋል ለምሳሌ በውሃ ውስጥ፣ በአየር ለመብረር፣ በመሬት ለመራመድ የመሳሰሉት

2) የጀርባ አጥንት የሌላቸው እንስሳት

- የጀርባ አጥንት የሌላቸው እንሳሳት ለመኖር የሚመገቡት ትርፍራፊ ቆሻሻዎችን፣ ትላትሎችንና ሌሎች የጀርባ አጥንት አልባ እንስሳትን ነው
- እነዚህ እንስሳት የጀርባ አጥንት አልባ እንስሳት ናቸው:: እነዚህም እባብ፣ ቢራቢሮ፣ የመሳሰሉት ናቸው
- በክፍላቸው ትልቅ ሰንጠረዥ ሊኖረን ይገባል::
- ሰንጠረዡም ሁለት ክፍሎች ይኖሩታል 1) ጀርባ አጥንት ያላቸው 2) ጀርባ አጥንት የሌላቸው
- ጀርባ አጥንት ያላቸውንና የሌላቸውን ለይተን በሰንጠረዡ እናሳያለን
- ይህም በመማሪያ ክፍል ውስጥ ይለጠፋል

  ለምሳሌ፡ - ላም፣ ድመት፣ ዝሆን፣ አህያ፣ ሰው፣ ውሻ ወዘተ እነዚህ ደመ ሞቃት ናቸው
- በፀጉር የተሸፈነ ቆዳ አላቸው
- በተለያየ አካባቢ መኖር ይችላሉ
- መሬት ላይ ይኖራሉ
- አንዳንድ እንሰሳት ስራ ስር በል (ቅጠላ ቅጠል በል) ብቻ ናቸው
- ሌሎቹ ደግሞ ሥጋ፣ አትክልት፣ ፍራፍሬ የመሳሰሉትን ይባላሉ

የእንስሳቱ አኗኗር ምን ይመስላል?

- እንስሳቱ በአንድ ላይ ወይም በሕብረት
- አንዱ ለላውን በመጠበቅ
- የወለዱትን ልጆች በመንከባከብ
- አንድ ላይ በመረዳዳት ይኖራሉ::

በግ

- በግ በቤት ውስጥ ይቀመጣል ቤቱም በእንጨት ይሠራል ቤቱም ትንሽ መስኮት ይኖረዋል

- በቤት ውስጥ የተለያዩ ምግቦችን እናስቀምጣለን
  ለምሳሌ ሳርና ቅጠሎች ወዘተ
- ውሃ መጠጫ ገንዳ እናዘጋጃለን
- በጉ ሳር ይበላል

የተግባር እንቅስቃሴ

- ሕፃናቱ የበጉን መኖሪያ እንዲያፀዱ ማዘጋጀት
- መጠጫውን እንዴት እንደሚያፀዱ ማሳየት
- ምግብን በምን መልክ እንደሚሰጡ ማሳየት
- በሩን እንዴት እንደሚከፍቱና እንደሚዘጉም ማሳየት

ስሜታዊ እንቅስቃሴ

- ለሕፃናቱ በጉን እንዴት እንደሚነኩና እንደሚዳስሱ ማሳየት ምክንያቱም በጎች አደገኞች አይደሉም

ወፎች

- በላባ የተሸፈኑ፣ ሁለት ክንፍ፣ ሁለት እግሮች ያሏቸውና አብዛኛዎቹ መብረር የሚችሉ ናቸው
- ወፎች የመኖሪያ ጎጆ በመስራት የሚኖሩ ናቸው
- ቤታቸውን ዛፍ ላይ በመስራት ይኖራሉ
- እናት ወፍ ልጇን የተለያዩ ምግቦችን በማምጣት ታበላለች
- ሁሉም ወፎች ያለ ችግር የሚኖሩበትን ስፍራ ይመርጣሉ
- በመኖሪያቸው ቦታ እንቁላል ይጥላሉ
- በእነርሱ በጣም እንደሰታለን
- ጥሩ መኖሪያቸው ዛፍ ላይ ነው
- ጥሩ የመመልከት ችሎታ አላቸው
- እንደ አየሩ ሁኔታ የመኖሪያ አካባቢያቸውን ይቀያይራሉ
- መሬት ላይ ይኖራሉ ውሃ ውስጥም መኖር ይችላሉ
- በመብረር ብዙ እርቀት ይጓዛሉ
- ወፎች ደመ ሞቃት እንስሳት ናቸው
- የሚመገቡት ጥራጥሬ፣ ፍራፍሬ ወ.ዘ.ተ. ነው

<u>የወፎች ስኗኗር</u>

- ወፎች የሚኖሩት በሕብረት ነው
- እርስ በርሳቸው የሚገናኙት በመዘመር ነው፡፡
- የራሳቸው መግባቢያ ቋንቋ አላቸው

<u>እንዴት እንመግባቸዋለን?</u>

- ለመመገብ ጠረጴዛ እናዘጋጃለን
- በአትክልት ስፍራችን ዝርግ ሳህን ወይም ትሪ እናዘጋጃለን
- ከድመትና ከመሳሰሉ ከሚያጠቋቸው እውሬዎች ወፎችን መጠበቅ ይኖርብናል
- ምግባቸውን ግድግዳ ላይ መስቀልም እንችላለን

- ከዚያ መመገብ ይችላሉ::

የተግባር እንቅስቃሴ

- ከተመገቡ በኋላ ጠረጴዛውን እንዴት እንደሚያፀዱ ማሳየት
- ሕፃኑ ውሃ እንዴት እንደሚሰጣቸው ማሳየትና ውሃውን በማስቀመጫ ማስቀመጥ

አሳ

- የመጀመሪያዎቹ ከአጥንት አልባዎችም ሆነ የጀርባ አጥንት ካላቸው የሚመደቡ ናቸው::
- የዛሬ 5 ሚሊዮን አመት አካባቢ የነበሩ ናቸው
- በአሁኑ ወቅት 27 ሺህ የተለያዩ ዝርያዎች በውሃ ውስጥ ይኖራሉ
- ከሌሎቹ ሁሉ በትልቅነትና በአይነት ይበልጣሉ

<u>የአሳ ነባሪ</u>

- መኖሪያው ውሃ ውስጥ ብቻ ነው
- የሚበላው፣ የሚጠጣውና የሚተነፍሰው በስንጥቡ ብቻ ነው
- መዋኛ ጭራ አለው
- በጣም ብዙ የተለያዩ አሳዎች አሉ::
- አሳዎች ደመቀዝቃዛ እንስሳት ሲሆኑ የሚተነፍሱትም በስንጥባቸው ነው
- ሰዎች አሳዎችን ለምግብነት ይጠቀሙባቸዋል
- የአሳ አይነቶች ለምሳሌ ወርቃማ አሳ፣ አሳነባሪ፣ ጀሊ ፊሽ ወ.ዘ.ተ. ናቸው::

<u>ወርቃማ አሳ</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u>

ወርቃማውን አሳ ለማኖር የሚያስፈልጉ ነገሮች

- ትልቅ በመስታወት የተሰራ ጎድጓዳ ገንዳ
- ትናንሽ ድንጋዮች
- አሸዋና የተዘጋጁ ምግቦች ናቸው

አቀራረብ

- ለሕፃናቱ ስዕሉን ለማሳየት ቦታ መርጦ ስእሉን በመሳል ማሳየት
- ሕፃናትን የአሳ መኖሪያን በሕብረት እንዲያዘጋጁ ማበረታታት
- እንዴት እንደሚመግቡትና እንቅስቃሴውን እንደሚመለከቱ አለማምዷቸው
- በየቀኑ ምን ያህል ውሃ እንደሚያስፈልገውም ንገሩት
- ውሃው እንደሚቀየር አሳዩዋቸውና በሚቀጥለው ቀን ልጆቹ ራሳቸው ይቀይሩት
- የተለያዩ ስዕሎችን በማሳየት ሕፃናቱን አስተምሩአቸው
- የተለያዩ የአሳ ክፍሎችን ስንጥብ፣ መዋኛ አካል፣ ጭራ ወዘተ
- ሕፃናቱን ስሜታዊ አመለካከት ለማዳበር በውሃና በመሬት የሚኖሩ እንስሳት ተራማጅ እንስሳት እንደ እንቁራሪት፣ ጉርጥ ወዘተ ናቸው
- በውሃና በመሬት ላይ መኖር ይችላል
- እንቁላል ከጣሉ በኋላ ወይም ከተፈለፈለ በኋላ በራሳቸው ያድጋሉ
- ቋሚ የሰውነት ሙቀት የላቸውም

- ቆዳቸው ሻካራ ነው
- የመኖር መሸከርከሪ ታቸው ሦስት ሲሆኑ
- እነርሱም

  እንቁላል ⇨ ትናንሽ ጉርጦች ⇨ ያደጉ እንቁራሪቶች ናቸው ::
- ጉርጦች የሚተነፍሱት በስንጥባቸው ሲሆን አድገው እንቁራሪት ሲሆኑ በሳንባቸውም መተንፈስ ይችላሉ::
- እፅዋትና፣ ትላትሎችን፣ በረሮዎችን ይበላሉ

ሕፃናትን ማዘጋጀት

- መሬት ላይ የተመሠረተ የአትክልት ሥፍራ ውሃ ወይም ሳጥን ማዘጋጀት
- ጉርጡን በሳጥኑ ውስጥ በስርዓት ማስቀመጥ
- ሕፃናቱን ስለ ጉርጥ ማስተዋወቅ
- የት እንደሚኖሩ ንገሩዋቸው ምን እንደሚበሉም አስረዱአቸው ስዕሉንም ለሕፃናት አስረዱአቸው
- ሕፃናቱን በሕብረት በመውሰድ ጉርጦችን ውሃ ውስጥ አሳዩዋቸው
- ጊዜ በመስጠት እንዲመለከቱ እየነካኩ እንዳያስተውሉ ማሳየት
- ሕፃናቱ ጥያቄ እንዲጠይቁ መገፋፋትና የእያንዳንዱን እንቅስቃሴ መመልከት
- አንዳንድ ሕፃናት ጉርጦቹን ከፈሩ ሌሎች እንቅስቃሴዎችን በነፃነት እንዲያከናውኑ አድርጉ

ተራማጅና ተሳቢ እንስሳት (Reptiles)

ለምሳሌ እንሽላሊት፣ እባብ፣ ኤሊ ወዘተ ተሳቢና ተራማጅ እንስሳት ናቸው

- ቆዳቸው ሸካራ ነው
- የሚጓዙት በመዝለል ነው
- ደመ ቀዝቃዛ እንስሳት ናቸው
- የሰውነት ሙቀታቸው ከ37 ዲግሪ ሴንትግሬድ በታች ነው
- የሚራቡት እንቁላል በመጣል ነው
- ልጆቻቸውን አያጠቡም
- ሁሉም እግር የሉም
- የሚኖሩ በሐሩር አካባቢ፣ ሞቃታማ፣ ቀዝቃዛ አገሮች ውስጥ ነው
- አገራችን ለመኖሪያ በጣም ይመቻቸዋል
- ረግረግ ቦታዎችን ለመኖሪያነት ይመርጣሉ
- የሚበሉት ሥጋ፣ ትናንሽ እንስሳት ፣ ትላትል የመሳሰሉትን ነው
- ምንም ሬፕታይል ክፍል ውስጥ እንዲታይ አይፈለግም
- ሕፃናቱን ወደ እንስሳት መኪለያ (መጠበቂያ) አካባቢ መውሰድ ይቻላል::

መርጃ መሳሪያ:-

- 5 ስብስቦችን የያዘ የእንሰሳት ስዕሎች እነርሱም አጥቢዎች፣ ወፎች፣ አሳ፣ ተሰሳቢና ተራማጅ እንሰሳት ናቸው

አላማ:-

- አካባቢውን ለመመደብ እንዲችሉ ሕፃናትን መርዳት
- የቃላት ብቃቱን ለማዳበር ለመርዳት

- በእንስሳት ላይ ፍላጐት እንዲኖራቸው ለመርዳት

አቀራረብ፡-

- የተለያዩ ወፎችና እንስሳትን መምረጥ
- አረዳት መምህርቷ በእጇ ይዛ ማወቅ አለማወቃቸውን መጠየቅ ከዚያ ምንጣፍ ላይ ማስቀመጥ
- መኖሪያ ቦታቸው መታወቅ አለበት
- ዘወትር የሚበሉትን ምግብ ቀለም ይለያሉ
- ካላወቁ በሦስት ማስተማሪያ ዘዴ ማሳወቅ ያስፈልጋል

መልመጃ አንድ ፡-

- ሕፃኑ እንደ አቀራረቡ ይሠራል

ቋንቋ፡-

- የእንስሳትን ስም

እድሜ፡-

- 4 - 4½ አመት
- እንስሳትን በስማቸው መከፋፈል

መርጃ መሳሪያ፡-

- የካርዶች ስብስብ 5 አይነት እንስሰትን የያዘ
  አጥቢ፣ አሳ፣ ወፎች፣ ተሳቢና ተራማጅ እንስሳት
- ስብሰብ አንድ የሚይዘው ስዕሎችን በካርድ በመከፋፈል
- ስብስብ ሁለት የሚይዘው ስብስብ አንድ ላይ ያሉትን ስዕሎችና
  መቆጣጠሪያ ካርድ የሚጠቅመውም ስእሉንና ስሙን ለማገናዘብ

አላማ፡-

- የሕፃኑን የቃላት ችሎታና የማንበብ ብቃቱን ለማሳደግ

አቀራረብ፡-

- ስዕሉንና ስሙን በማንበብ ማዛመድ
- በተከፋፈሉ ካርዶች ሕፃኑ ይሠራል

ስሕተት መቆጣጠር፡-

- ስም ያላቸው የካርዶች ስብስብ

እድሜ፡-

- 5 - 5½ አመት

  ማብራሪያ 1

መርጃ መሳሪያ፡-

- መያዣያው /ማቀፊያው/ 5 ስዕሎችን የአምስት እንስሳትን በ5 ካርዶች ከነመግለጫቸው የያዘ ነው፡፡
- ቁሱን ማዘጋጀት፤ ሲዘጋጅ ከውሃና ከመሬት አመሰራረት መግለጫ ጋር ይመሳሰላል
- መጽሐፍ ያለ መግለጫ

አላማ፡-

- ሕፃኑ አካባቢውን ለመመደብ እንዲችል መርዳት
- ለእንስሳቱ ያለውን ፍላጐት እንዲያሳድግ ለመርዳት

አቀራረብ፡-

- ሕፃኑ የእንስሳቱን ስዕል ካየ በኋላ ምንጣፍ ላይ እንዲያስቀምጥ መርዳት
- ካርዱ ላይ ያለውን መግለጫ ከስዕሉ ጋር ማዛመድ

<u>ስሕተትን መቆጣጠር</u>፡-

- የመጽሐፍን መግለጫ መጠቀም

<u>እድሜ</u>፡-

- 6 - 6½ አመት

<u>ማብራሪያ 2</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u> ፡-

- ማቀፊያው አምስት የተለያዩ እንስሳት ምስል የያዘ አምስት ስዕሎች
- አምስት ርዕሶች ማብራሪያ የሌላቸው
- ቁርጥራጭ ወረቀቶች ርዕሶቹ በቀይና ስማቸው በጥቁር የተፃፈባቸው
- የትርጉም /የማብራሪያ/ መጽሐፍ

<u>አላማ</u> ፡-

- የሕፃኑን አንድን ነገር አንብቦ የመረዳት ብቃቱን ለማሳደግ

አቀራረብ፡-

- ስዕሎቹን ምንጣፉ ላይ ለመግለጫ ካርዶቹ ቦታ በመተው ማጋደም
- የመግባባት ካርዶቹን በማንሳት በቦታው በጥቁርና በቀይ የተፃፈውን ትናንሽ ወረቀቶችን ማስቀመጥ
- መግለጫ ካርዱን ለሕፃኑ በመስጠት እንዲያነብ ማድረግ
- ከየትኛው ስዕል ጋር እንደሚዛመድ እንዲለይ መርዳት
- ከዚያ በቦታው መግለጫውን ከስዕሉ ጋር ማዛመድ
- ደጋግሞ በማንበብ ትክክለኛውን ርእስ ማግኘትና ማዛመድ

<u>ስሕተተን መቆጣጠር</u>፡-

- የመጽሐፉን መግለጫ /ትርጉም/

እድሜ ፡-

- 6 - 6½ አመት

<u>ማብራሪያ 3</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u> ፡-

- ማቀፊያው የማብራሪያ ካርዱን የያዘ
- ትናንሽ ወረቀቶች ላይ አርዕስት በቀይና በጥቁር ቀለም መፃፍ
- የትርጉም /መግለጫ/ መጽሐፍ

<u>አላማ</u> ፡-

- ሕፃኑ የማንበብ ልምምዱን ያዳብራል
- የህፃኑን ቅደም ተከተል የማወቅ ብቃት ማሳደግ

<u>አቀራረብ</u> ፡-

- ሕፃናቱ አምስቱን ስዕሎች እንዲያስቀምጡ መጋበዝ
- ቀይና ጥቁር ርዕስ ያላቸውን ማምጣት
- በመጀመሪያ ርዕሱን ምረጡ
- ከዚያ ትክክለኛውን ርዕስ ከወረቀቱ ላይ በመውሰድ መግለጫውን ማዳበር

- እረዳት መምህርቷ ታቋርጥና ሕፃኑ በተመሳሳይ መልክ ይቀጥላል።

<u>ስሕተትን ለመቆጣጠር</u>፡-

- የመጽሐፍን ትርጉም

እድሜ፡-

- 6 - 6½ ዓመት

የእንስሳትን የሰውነት ክፍሎች ስዕል

<u>መርጃ መሳሪያ</u>፡-

- ማቀፊያው የእንስሳትን ዋና ዋና ክፍሎችን ምስል ይይዛል
- በእያንዳንዱ ማቀፊያ ከ5 እስከ 6 ስዕሎች መማለጫ እንደሁም እንስሳት የሰውነት ክፍሎች እያንዳንዱ በተለያዩ ቀለሞች የተቀባ ይሆናል

አላማ ፡-

- ሕፃኑ ስለ እንስሳት ያለውን እውቀት ለማስፋት
- ስለ እንስሳት ዓላማ ያለውን ፍላጐት ለማዳበር
- ሕፃኑ እንስሳቱን የበለጠ መከፋፈል እንዲችልና እንዲመራመር ለመርዳት

<u>አቀራረብ</u>፡-

- በመጀመሪያ ሙሉ በሙሉ የተቀባውን እንሰሳ ማስተዋወቅ
- ስማቸው ምንጣፉ ላይ ወይም ጠረጴዛው ላይ መቀመጡን ማረጋገጥ
- ከዚያ የእንስሳውን ክፍሎች ወይም የአሳን ክፍሎች ማስተዋወቅ
- በመቀጠል ተራ በተራ የሁሉንም እንስሳት ክፍሎች እስኪያውቁ ድረስ ማስተማር

መልመጃ 1

- ሕፃኑ ከካርዱ ጋር ይቀጥላል

<u>ቋንቋ</u>፡-

- የእንስሳትን የሰውነት ክፍሎች በሶስት ክፍለ ጊዜያት አስተምሯቸው

<u>እድሜ</u>፡-

- 4 ዓመትና በላይ

<u>እፅዋት</u>

<u>መርጃ መሳሪያ</u>፡-

- እውነተኛ እፅዋትና የእፅዋትን ክፍሎች የሚያመለክት ካርድ

<u>ቀጥተኛ ዓላማ</u>፡-

- ሕፃኑን ትክክለኛ የእንስሳት ክፍሎችን ስም እንዲያውቁ ለማስተማር

ኢ - ቀጥተኛ ዓላማ፡-

- ስለ እፅዋት ትምህርት ለማዘጋጀት

<u>አቀራረብ</u>፡-

- ዝግጁ የሆኑትን ሕፃናት መጋበዝ

* አንዱን አትክልት ወደ ጠረጴዛ /ምንጣፍ/ በማምጣት ከሕፃናቱ ጋር ስለ እያንዳንዱ ክፍል ማለት ስለ ቅጠል፣ ሳር፣ ቅርንጫፍ፣ ግንድ ወዘተ መነጋገር
* እፅዋቱን ማስቀመጫ ጠረጴዛ ላይ ማስቀመጥ
* በሚቀጥለው ቀን ካርዱን በማውጣት ለሕፃናቱ ከትክክለኛው እፅዋት ጋር በማዛመድ ማስተዋወቅ
* ስለ እፅዋት ትክክለኛውን ስም እስኪያውቁ ድረስ በሦስት ማስተማርያ ዘዴ አስተምሯቸው

መልመጃ አንድ፡-

* ሕፃኑ ሥራውን እንዲያቀርብ ማበረታታት

ስሕተትን መቆጣጠር፡-

* ሲያቀርብና ሲመለከት

ቋንቋ፡-

* የእፅዋት ክፍሎች ስም

15. የዓለም እፅዋት

ቅድመ ንባብ

መርጃ መሳሪያ፡-

* የአበባዎች፣ የዛፎች፣ የቅጠሎች ወዘተ ስዕሎችን የያዙ ካርዶች ስብስብ
* የተለያዩ የእፅዋት ክፍሎችን ያየዙ፣ የእፅዋትን ስም በጥቅል የያዙ ካርዶች

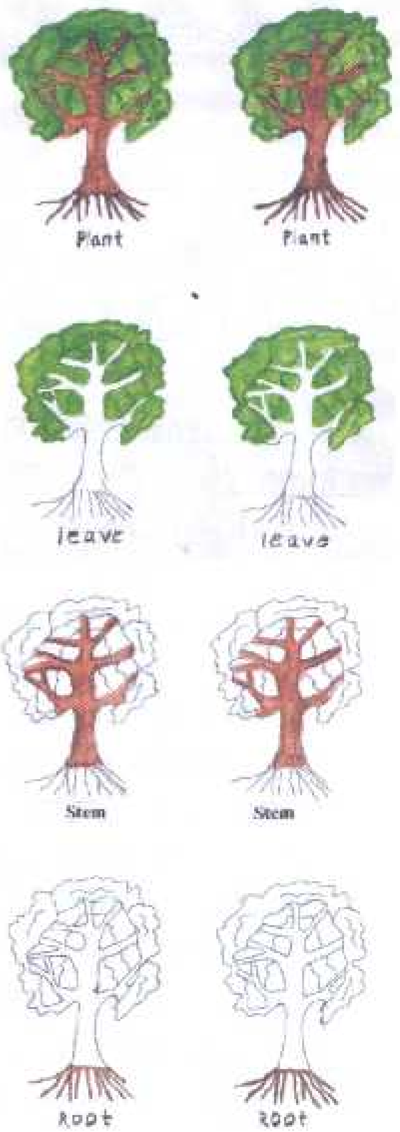

አላማ ፡-

* የሕፃኑን የቋንቋ ችሎታ ለማዳበር
* ስለ አለም እፅዋትና ዛፎች የሚኖራቸውን እውቀት ለማዳበር

አቀራረብ፡-

* ከአለም እንስሳት አቀራረብ ጋር ተመሳሳይ ነው
* የተለያዩ አበባዎችን ስም መንገር

ምሳሌ፡-

* ፅጌረዳ አበባ፣ ሊሊ አበባ ወዘተ. . .

መልመጃ አንድ ፡-

* ሕፃኑ እንደ አቀራረቡ ይሰራል

ቋንቋ፡-

* የአበባ ስም

እድሜ፡-

* ከ 4½ በላይ

የተከፋፈሉ ካርዶች

መርጃ መሳሪያ:-

- ስለ አበባዎቹ የሚገልፁ ካርዶች እንዲሁም ሰፋ ያሉ መግለጫዎች ይኖራቸዋል

ምሳሌ:-

- እፅዋት፣ ግንድ፣ ቅጠል፣ ቅርንጫፍ

አላማ:-

- ሕፃኑ ስለ አካባቢው የሚኖረው እውቀት ይዳብራል
- ለወደፊቱ ምርምር መሠረት ለማስያዝ

አቀራረብ :-

- አቀራረቡ ከእንስሳቱ አቀራረብ ጋር የተመሳሰለ ነው
- የእፅዋት ክፍሎች ሲቀርብ የአካባቢውን አትክልት ማዘጋጀት
- ከአትክልት ቦታ አንድ አበባ ምረጡ
- ስለ አበባው ግለፁ
- በመቀጠል ካርዱን ከፋፍሉት

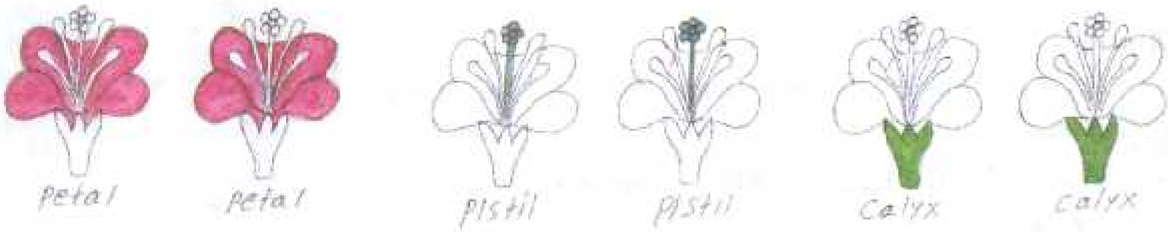

መልመጃ አንድ :-

- እንደ አቀራረቡ ሕፃኑ በካርዱ ሥራ ይሠራል

143 የእፅዋት ብቅለት ሙከራ (Experiment)

መርጃ መሳሪያ:-

- ሁለት ጣሳ፣ ያልተሰባበረ ጥራጥሬ፣ ውሃ

አቀራረብ:-

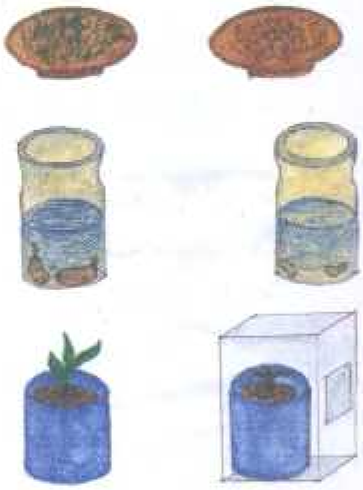

- በሙከራ ወቅት የሚሳተፉትን ሕፃናት ጋብዙ
- በሁለቱም ጣሳዎች ውስጥ ጥራጥሬውን ሁለት ቦታ በመክፈል እንዲጨምሩ ንገሩአቸው
- ጥራጥሬውን ከጨመሩ በኋላ በአንዱ ጣሳ ውስጥ ብቻ ውሃ ይጨመራል
- ትንሽ ውሃ በአንዱ ውስጥ ብቻ በመጨመር የሚቀመጥበትን ቦታ መምረጥ
- ቦታው የሚያድገውን ጥራጥሬ ለማየት የሚመችበት ቦታ መሆን አለበት
- ጉዘዝ ሕፃን በመምረጥ በሚያስፈልግበት ጊዜ አነስተኛ ውሃ እንዲጨምርበትና ከጥቂት ጊዜ በኋላ ልዩነቱ ይታያል
- ሕፃናቱን ሰብስቡና ሀሳባቸውን እንዲገልፁ አበራታቷቸው

መልመጃ አንድ ፡-

- ሁለት ማሰሮዎችን ወስዳችሁ ጥራ ጥሬ ውስጥ ጨምራችሁ ውሃ ሁለቱንም አጠጡአቸው
- አንዱ ሳጥን ውስጥ አስቀምጡ ሁለተኛውን ግን መስኮት ላይ ብርሃን የሚያገኝበት ቦታ አድርጉ
- ሳጥኑ ትንሽ ቀዳዳ ብርሃን ማስገቢያ ይኑረው
- እፅዋቱ የፀሃይ ብርሃን እንደሚፈልጉ ያውቃል
- እፅዋቱ ብርሃን ስለሚፈልጉ ወደ ቀዳዳው በመንጋደድ እንደሚያድጉ ሕፃናቱ ይመልከቱ
- ሳጥኑን አንቀሳቅሱት እፀዋቱም አቅጣጫቸውን በመለወጥ ወደ ብርሃን ያዘነብላሉ፡፡

ምሳሌ ሁለት ፡-

- እፅዋት ሙቀት ይፈልጋሉን አዎ፣ ሁለቱን ውሃ አጠጧቸው
- አንዱን አትክልት ቅዝቃዜ ያለበት ቦታ ከመስኮቱ ውጪ ሁለተኛውን ሙቀት ያለበት መስኮት ላይ አስቀምጡት
- ቀዝቃዛ አካባቢ ያለው ሲሞት መስኮት ላይ ያለው ግን አለመሞቱን ሕፃናቱ ይመልከቱ

ምሳሌ ሶስት ፡-

- ሥሩ እንዴት እንደሚያድግ ለማየት ሙከራ መስራት
- ሁለት አበባ መትከያ አዘጋጁ
- በአንድ ውሃ የሚመጥ ቁርጥራጭ ወረቀት በሌላኛው ደግሞ የእንጨት ፍቅፋቂ አድርጉባቸው
- የእንጨት ፍቅፋቂውን ውሃ አጠጡት
- ባቄላም በቁርጥራጭ ወረቀቶቹ መሃል ትከሉ
- የተለያየ ቦታ አስቀምጡና ሥራቸውም ሆነ ግንዳቸው እንዴት እንዳደገ ይመልከቱ
- ካሮት ቁረጡ
- ውሃው ላይ አስቀምጡት
- ሥሩ ወደ ታች ማደጉን ሕፃናቱ እንዲመለከቱ ጋብዙአቸው

143 የአለም ሙዚቃ ቅድመ ንባብ

መርጃ መሳሪያ፡-

- የካርዶች ስብስብ፣ ጥቂት መሰረታዊ የሙዚቃ መሳሪያና አንዳንድ የሙዚቃ መጫወቻ

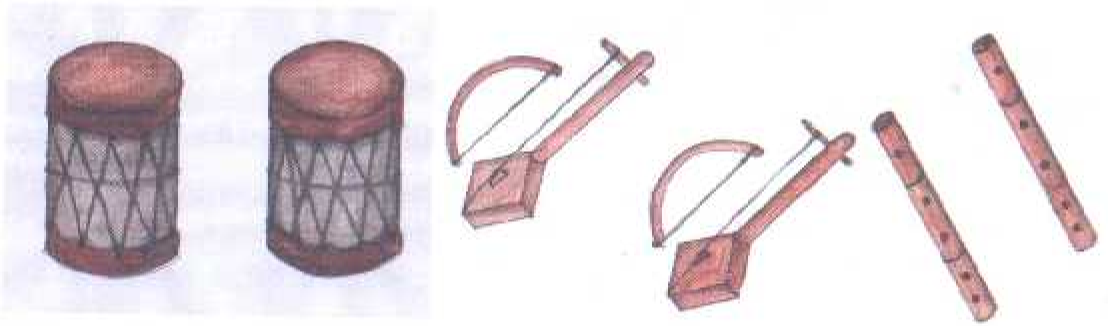

አላማ፡-

- ሙዚቃዊ ቃላትን እንዲያውቁ ለመርዳት
- ሙዚቃዊ አካባቢዎችን በመከፋፈል እንዲያውቁ ለማበረታታት

አቀራረብ፡-

- የተወሰኑ ሕፃናት የሙዚቃ መሳሪያዎችን ምንጣፍ ላይ እንዲያስቀምጡ መንገር
- ስለ እያንዳንዱ የሙዚቃ መሣሪያ ከሕፃናቱ ጋር መነጋገር

ለምሳሌ ከበሮ የተሠራው ከእንስሳት ቆዳና ከእንጨት መሆኑን መንገር

- ከበሮውን ስትመቱ የሚያነቃቃ ድምፅ ይሰጣችኋል በማለት ግለፁላቸው
- እንዲመለከቱ ፍቀዱላቸው
- ከሕፃናቱ ጋር አጭር ሙዚቃ ተጫወቱ
- ስለ መሣሪያው በሰስት ክፍለ ጊዜ አስተምሩአቸው

መልመጃ አንድ

- ሕፃኑ ከላይ እንደቀረበው የራሱን ሥራ ይሠራል

ቋንቋ፡-

- የሙዚቃ መሣሪያዎች ስም

እድሜ፡-

- 4½ ዓመት ጀምሮ

144 የተከፋፈለ ንባብ

መርጃ መሳሪያ፡-

- ሁለት ስብስብ ካርዶች የሙዚቃ መሣሪያዎችን የሚያሳዩ
- አንድ ስብስብ ስማቸው ከስር የተፃፈበት
- የሙዚቃ መሣሪያዎችን ስም የያዘ ቁርጥራጭ ካርዶች
- አንዱ ስብስብ ምንም ስም ያልያዘ

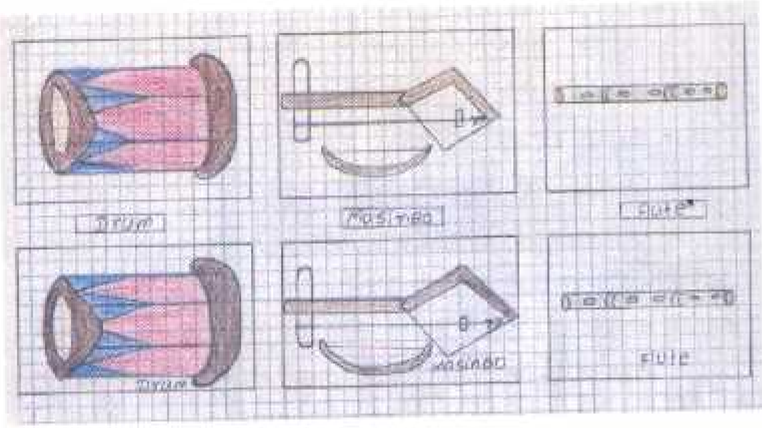

አላማ፡-

- ሕፃኑን በሙዚቃዊ ቃላት ለማዳበር

አቀራረብ፡-

- የሙዚቃ መሣሪያዎችን ስም የያዘውን ካርድ የቋንቋ ካርድ ከያዘው ማቀፊያ ጋር በተመሳሳይ መልክ ይከፋፈላል

መልመጃ አንድ

- የሕፃኑ ሥራ ከላይ እንዳየው ይሁን

ስሕተትን መቆጣጠር

- ሁለተኛ ካርድ ከነስማቸው

እድሜ፡-

- 4½ አመት

ስለ ስዕል ማስታወሻ

የመጀመሪያ ተግባራት

- ሕፃናቱ ለስዕል የሚመች ወረቀት ምን አይነት እንደሆነ ማሳየት
- እንዴት እንደሚጠቀሙበትና
- ከሳሉ በኋላ የት እንደሚያስቀምጡ፤ እንዴት እንደሚይዙ ወዘተ. . .ማሳወቅ

መርጃ መሳሪያ ፡-

- የመሳያ እርሳስና /HB ወይም B/፤ ልሙጥ ወረቀት

አቀራረብ፡-

- ሕፃኑ ቀላል እቃዎችን እንዴት እንደሚመለከቱ ማሳየት

ለምሳሌ፡-

1/ የተሠራ የአውሮፕላን ቅርፅና የመሳሰሉትን ቅርፅ መነሻ መስመር መሳል

2/ ቅጠሎች፣ ውበት ያላቸው ቅርፆችና መስመሮች

3/ ግማሽ ሽንኩርት ወዘተ . . .፡

ቅርፅ

መርጃ መሳሪያ

- ከላይ የተመለከተው አይነት

አቀራረብ ፡-

- በእርሳሱ መቀባት፡- ለሕፃኑ በቅርበት፣ አጭርና ዚግዛግ በመሳል እንዴት እንደሚቀባ አሳዩት
- ለመነሻ የተሳለውንም እንዴት እንደሚሳል አሳዩት
- ብርሃንና ጨለማን ለማሳየት የሚያመች ስዕል በመሳል ማመልከት
- ሕፃኑ የሳለውን ስዕል በመመልከት ሲቀባ ጥላ እንዴት እንደሚሳል ማሳየት
- ለሕፃኑ እንዴት ጥላ መጨመር እንደሚቻል አሳዩት

ስለ አቀባብ ማስታወሻ

መርጃ መሳሪያ፡-

- ሸርጥ፣ የመሬት ምንጣፍ፣ የቆም ማስደገፊያ እንጨት፣ መሣያ ክፍል፣ የተወጠረ ወረቀት፣ ወረቀቱን ከማስደገፊያው ጋር ማጣበቂያ፣ ለሶስት የተለያዩ ቀለሞች መያዣ ጣሳ፣ ዱቄት ቀለም ወይም ለመቀቢያ የተዘጋጀ ቀለም፣ ሶስት ጠንካራ ብሩሾች፣ መሬትን ለማፅዳት የሚያገለግለሉ ቁሶች ናቸው

የመጀመሪያ እንቅስቃሴ

- ሸርጥ እንዴት እንደሚለበስና እንዴት እንደሚያወልቅ አሳዩት
- ወረቀቶችን የት እንደሚያገኝ፣ እንዴት ከማስደገፊያው ጋር ወረቀቱን እንደሚያጣብቅ ማሳየት፣ ብሩሽ አያያዝ ማሳየት፣ የቀለሙን ጣሳ የሚያስቀምጥበትን ስፍራ ማሳየት
- ስእሉ ላይ ያሉትን ጠብታዎች ማፅዳት፣ ሕፃኑ ጨረስኩ ካለ በኋላ የት እንደሚያስቀምጥ እንዲሁም እጅ ማፅዳት እንዳለበት ማስረዳት

አቀራረብ ፡-

- ቀላል ምስሎችን መቀባት ለምሳሌ በትክክል የተዘጋጁ የጂኦሜትሪ ምስሎች
- አቀራረቡ ላይ ስለ አሳሳል ከቀረበው ጋር ተመሳሳይ ሲሆን ልዩነቱ መጠኑ ብቻ ነው
- የሚስቡ ቅርፆችን በመጨረሻ እንቀባለን

አቀራረብ፡- ጠንከር ያሉ ቀለሞችን መቀባት

- ቀለል ያለ ክብ መቀባት፣ ወደ አግድም መሙላት ወይም ወደ ታች በቀለም የተሰመረ
- በመቀጠል በትንሹ መቀባት፣ ከፍ ያለ ምስል መቀባት እያለ ማሳደግ

አቀራረብ፡-

- ቀለም መደባለቅ
- ሁለት ዋንኛ ቀለሞችን በመደባለቅ ሌላ ሶስተኛ ቀለም ማግኘት

- ሶስቱን ዋነኛ ቀለሞችን በመደባለቅ አራተኛ /ቡኒ/ ቀለም ማግኘት
- በትክክል የተዘጋጀ ቅርጽና አቀራረብ ለሕፃኑ ማሳየት

ስለሚለጣጠፍ ማስታወሻ /NOTES ON COLLAGE /

አቀራረብ፡- የመቁረጥ እንቅስቃሴዎች

- ሕፃኑ መቀስ እንዴት እንደሚጠቀም ማሳየት
- የተቆራረጡ ካርዶችን መስጠት
- ስለ ካርድና ጠንከር ያለ ወረቀት (ወፍራም ወረቀት) አጠቃቀም ማሳየት

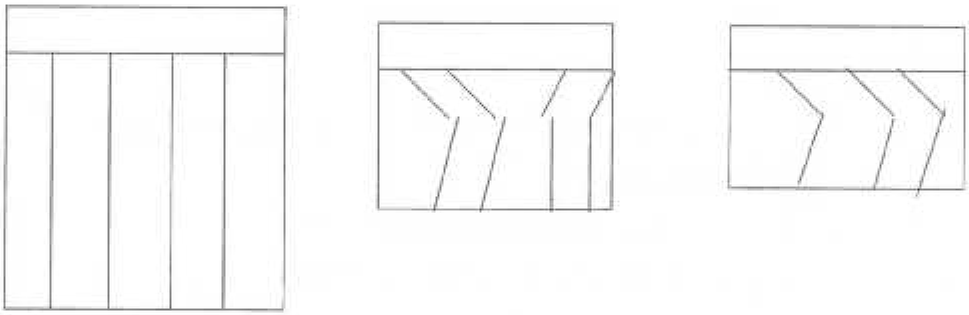

አቀራረብ፡-

- ኮላ እንዴት እንደሚቀባ አሳዩዋቸው::
- ይህንን እንዲለማመዱ አስፈላጊ ቁሶችን መስጠት
- የተመጣጠኑ ነገሮችን በትክክል መጠቀማቸውን መመልከት

ለምሳሌ ፡-

- የተመጣጠነ ኮላ በተገቢው ቦታ መቀባቱን፣ ወረቀት አያያዝ፣ በኮላ የተቀቡትን እንዴት እንደተቀመጡ ወዘተ . . . ማሳየት

የጨዋታ እንቅስቃሴ

ጨዋታ ማለት እንደማንኛውም ተግባር /ክንውን / ማለት ነው::

በአፀደ ሕፃናት ሶስት ክንውኖች አሉት እነርሱም

ጨዋታ፣ ትምህርትና፣ ስራ

በአፀደ ሕፃናት ውስጥ ትምህርት የሚከናወነው በጨዋታ ነው:: ምክንያቱም ሕፃናት በቅድመ መደበኛ ትምህርት ዝንባሌአቸው ጨዋታ ላይ በመሆኑ ጨዋታ የመጀመሪያው ክንዋኔ ይሆናል::

ጨዋታ ሁለት ክፍሎች አሉት

1. ጨዋታ　　　　2. መጫወቻ

እነዚህ ሁለቱ ተነጣጥለው የሚታዩ አይደሉም ጨዋታ ያለ መጫወቻ መጫወቻ ያለ ጨዋታ ማካሄድ ስለማይቻል::

ጨዋታ፡- ሕፃናት ከአካባቢያቸው ያገቡትን እውቀትና ልምድ ማንፀባረቂያ መድረክና የውስጣዊ ስሜት መግለጫ ነው::

መጫወቻ፡- ሕፃናት ከአካባቢያቸው ያካቡትን እውቀትና ልምድ የሚያንፀባርቁበት መሣሪያ ነው::

ጨዋታ፡- አንድ ልጅ ሕፃን በመሆኑ የሚያከናውነው ሣይሆን ለመጫወት አካባቢውን ማወቅና ከአካባቢው የተካበተ ልምድ መኖር አለበት

- ጨዋታ መቼ መጣ፡- ሰው ካለበት ዘመን ጀምሮ ጨዋታ አለ ነገር ግን ጨዋታ የጥራት ለውጥ እያሣየ መጥቷል ይህ የሆነበት ምክንያት ከሠው ልጅ እድገት አኳያ ነው፡፡

ጨዋታ ያድጋል

<u>የሚያድገው ግን የሕፃኑን ባዮሎጂካዊ እድገት ተከትሎ ነው፡፡</u>

የእድገት ደረጃዎቹ

1. ከ2 - 2½ ግጭት ይከሠታል

የመጫወት ፍላጎት አላቸው ችሎታ ግን የላቸውም

2. 2½ - 3 ዓመት ተሻሽሎ ይጫወታል

በማህበራዊ ኑሮው ብቸኝነት የሚያጠቃው /ራስጠዳድ /የመሆን ሁኔታ ይታይበታል፡፡

3. 3 - 3½ አመት ግጭት ይከሠታል በዚህ እድሜው የማህበራዊ ፍላጎት እየዳበረ ይመጣል በመጫወቻው ሌሎች ሕፃናት የሚጫወቱበት አካባቢ ተጠግቶ ይጫወታል
4. 3½ - 4 አመት ከሌሎች ልጆች እቃዎቻቸውን አቀላቅለው ይጫወታሉ፡፡

<u>የአጨዋወት ደረጃ ጊዜውን ጠብቆ እንዲያድግ</u>

1. አካባቢው ምቹ መሆን ይኖርበታል
2. የቤተሠብ አመለካከት ቀና መሆን አለበት
3. የሕፃኑ ጤንነት ወሣኝነት አለው

<u>የጨዋታ ባህሪ</u>

1. ጨዋታ እንደማንኛውም ተግባር አላማና ግብ፣ አሠራርና አደረጃጀት አለው እንዲሁም ለድርጊቱ መከናወኛ መሣሪያ አለው
2. ከተፅዕኖ ነፃ ነው
3. የሚኖርበትን ዘመን ያንፀባርቃል
4. የምናብ ምልከታን /ትውስታን / በስፋት ያካተተ ነው፡፡

<u>የጨዋታ ጥቅም</u>

1. ሕፃናት ዝንባሌን የሚያሣዩበት ተቀዳሚ ተግባር በመሆኑ በአካል በአእምሮና በአጠቃላይ በሁለንተናዊ እድገት ላይ ጠቀሜታ አለው
2. በጫዋታ በሚያደርጉት እንቅስቃሴ የመንቀሣቀሻ አካላቸውና ጡንቻዎቻቸው ይጠነክራሉ
3. አብረው በመጫወት በሚያደርጉት የቃላት ልውውጥ የቋንቋ ችሎታን ያዳብራሉ
4. ከመጫወቻ ጋር በሚያደርጉት ንክኪ ቀለማትን፣ መጠንን፣ አቅጣጫን ይለያሉ
5. በጋራ /በሕብረት/ በመጫወት ማህበራዊ ግንኙነትን ያዳብራሉ
6. በጫወታ የህብረተሰቡን አኗኗር ባህሉንና ወጉን ያውቃሉ /ይለያሉ/

<u>የጨዋታ አይነቶች በ5 ይከፈላሉ</u>

1. ትምህርታዊ ጨዋታ
2. እንቅስቃሴያዊ ጨዋታ
3. የመስሎ መጫወት ጨዋታ
4. የግንባታ ጨዋታ

5. ድራማዊ ጨዋታ

እነዚህ 5 የጨዋታ ዓይነቶች በ 2 ይመደባሉ ። 1. በሕግ የሚመሩ 2. በሕግ የማይመሩ

በሕግ የሚመሩ ጨዋታዎች መዋቅር

የጨዋታው ዓይነት	የጨዋታው ርዕስ	የጨዋታው ዓላማ	የጨዋታው ሂደት	የጨዋታው ህግ

ጨዋታን ማራኪ የሚያደርገው

- ድግግሞሽ ሣይኖረው ሲቀር
- የመጫወቻዎች አጠቃቀም ጤነኛ ሲሆን
- የአቀራረብ ስልቶች ሲለዋወጡ

የትምህርታዊ ጨዋታ ዓይነቶች ሁለት ሲሆኑ እነርሱም

1. በመርጃ መሣሪያ ድጋፍ የሚቀርብ ትምህርታዊ ጨዋታ
2. ያለ መርጃ መሣሪያ የሚቀርብ ትምህርታዊ ጨዋታ

1 በመርጃ መሣሪያ የሚቀርብ ትምህርታዊ ጨዋታ

ሀ/ ካርታ ጨዋታ

ለ/ አሃድ ጨዋታ

ሐ/ ያጠፋውን ፈልግ

2 ያለ መርጃ መሣሪያ ድጋፍ የሚቀርብ ትምህርታዊ ጨዋታ

1. እንቆቅልሽ
2. እንካ ሠላንቲያ

የትምህርታዊ ጨዋታ አመራር

1. በጨዋታው ያከናወነው ድርጊት ሊሰጥ ከታሰበው ትምህርት ጋር ተያያዥነት ያለው መሆኑን
2. ቀስ በቀስ ከቀላል ወደ ከባድ መሄዱ
3. የእያንዳንዱን ሕፃን ስሜትና ፍላጎት ማካተቱ
4. አዳዲስ ትምህርታዊ ጨዋታዎች በሚቀርቡበት ጊዜ ዘዴዎች መለዋወጥ ይኖርባቸዋል፡፡

በትምህርታዊ ጨዋታ ወቅት የመምህራን ሚና

1. ትምህርታዊ ጨዋታ ከሆነ የሚጫወቱት ደከም የሚሉ ካሉ ማነቃቃት
2. የሕፃናቱን አደላደል በጣም ጎበዙን ከደካማው አለመደልደል
3. ዘወትር በትምህርታዊ ጨዋታ ጊዜ ግምገማ ቢኖርም ሕፃኑን በማይነካ መልኩ መሆን አለበት

የእንቅስቃሴው ጨዋታ አጠራር

1. የጨዋታው ዓላማ ምንድ ነው?
2. ከጨዋታው ሕፃናቱ ምን ያገኛሉ?
3. የአካልና የእድሜን ብቃት ማገናዘብ አለበት
4. ጨዋታውን መምረጥ ብቻ ሳይሆን አመራሩንም ጠንቅቆ ማወቅ ይገባል ።
5. በእንቅስቃሴ ጨዋታ ጊዜ ጨዋታው የሕፃናቱ ምርጫ ከሆነ መምሕሩ
   - አመቺ ቦታ ማዘጋጀት ይገባዋል

- ጉዳት እንዳይደርስባቸው መጠንቀቅ አለበት
- በጨዋታ ሂደት ላይ የጨዋታው ሕግ መከበሩን መቆጣጠር አለበት

የመስሎ መጫወት ጨዋታ

ሕፃናት የሚኖሩበትን ህብረተሰብ ማህበራዊ እንቅስቃሴ ተግባሩንና ግንኙነቱን ጭምር በተግባር ተሳትፎ እያደረጉ የሚያንፀባርቁበት የጨዋታ መድረክ የመስሎ መጫወት ጨዋታ ይባላል።

ምሳሌ

- ዕቃቃ ጨዋታ፣ ሱቅ ሱቅ፣ በሙያ ሀኪም፣ የመምህርና ወዘተ
- ለምሳሌ እቃቃ ሲጫወቱ /ቤተሰብ፣ ቤተሰብ /የእናትን ወይንም የአባትን ባህሪ ሲጫወቱ ባህሪው ላይ ጥንቀቄ በማድረግ በዚህ የጨዋታ ወቅት መምህሩ ክትትል ማድረግ አለበት።
- የግንባታ ጨዋታ፡- ቴክኒካዊ በመሆኑ የማህበራዊ እንቅስቃሴዎች ላይ የሚያተኩርና በአእምሮና በአካል ቅንጅት የሚከናወን በተግባር ላይ ያተኮረ የጨዋታ ዓይነት ነው።

አደረጃጀቱ በክፍል ውስጥና ከክፍል ውጭ ቲያትራዊ /ድራማዊ ጨዋታ/

ቲያትራዊ ጨዋታ ሕፃናቱ የህ/ተሰቡን ሀላፊነትና ታሪክ የሚማሩበት /የሚለማመዱበት መድረክ ነው/ ቲያትራዊ ጨዋታ ለላው የመስሎ መጫወት ጨዋታ አያሜ ነው። ነገር ግን ከሌሎች ጨዋታዎች፣ ከግንባታ ጨዋታና ከመስሎ መጫወት ጨዋታ የሚለይበት በደብቱ ቁጥጥር ስለሚደረግበትና በተወሠነ ታሪክ ላይ የተመረከዘ በመሆኑ ነው።

- በቲያትራዊ ጨዋታ ሕፃናት የሚያንፀባርቁት የተተረከላቸውን በመመርኮዝ ነው ። ይኸውም በታሪክ ወስጥ ያሉትን ገፀ - ባህሪያት የሚወክል ነው።
- በዚህ ጊዜ ሙሉ የሆነ የመምህርን አመራርን ይጠይቃል።

መምህሩ ዕቅድ ሲያቅድ አደረጃጀቱ

- ***የጨዋታው አይነት*** - የትኛው ጨዋታ መሆኑን የሚገልዕበት የመዋቅር አካል ነው፤
- ***የጨዋታው ርእስ*** - የጨዋታው መጠሪያ ስም የሚገለፅበት የመዋቅር አካል ነው
- ***መሣሪያ /መጫወቻ/*** - የሚጠቀምበት የመዋቅር አካል ነው
- ***የጨዋታው መሣሪያ*** - ርዕሱንና አላማውን ማስፈፀሚያ መሣሪያ ነው
- ***የጨዋታው ሂደት*** - በጨዋታው ርዕስ መሣሪያ አይነትና አላማው የሚገለፅበት ሲሆን የጨዋታውን መሣሪያ በተግባር ሂደት መግለፅ ያለበት አካል ነው
- ***የጨዋታው ሕግ*** - የጨዋታው ሕግ ዋናው የመዋቅር አካል ነው። የጨዋታው ሂደት በትክክል ለመፈፀሙ መቆጣጠሪያው የጨዋታው ሕግ የመዋቅር አካል ነው።

እቅድ

የጨዋታ አይነት - ትምህርታዊ ጨዋታ	
የጨዋታው ርዕስ	መሃረቤን ያያችሁ
የጨዋታው ዓላማ	
የጨዋታው መሣሪያ	
የጨዋታው ሂደት	ዝርዝሩ
የጨዋታው ሕግ	

የጨዋታው ዓይነት - ትምህርታዊ ጨዋታ	
የጨዋታው ርዕስ	ካርታ ጨዋታ
የጨዋታው ዓላማ	
ጨዋታው መሳሪያ	ካርታ
የጨዋታው ሂደት -	ዝርዝሩ
የጨዋታው ሕግ	

የመስሎ መጫወት ጨዋታ እቅድ

የጨዋታው አይነት	የመስሎ መጫወት ጨዋታ
የጨዋታው ርዕስ	ሕፃናቱ በመረጡት
የጨዋታው መሣሪያ	በሕፃናቱ ምርጫ
የጨዋታው ሂደት	ዝርዝሩ
የጨዋታው ሕግ	በመስሎ መጫወት ጨዋታና በግንባታ ጊዜ ሕግ የለውም

ቲያትራዊ /ድራማዊ ጨዋታ/

የመምህሩን ሙሉ አመራር ስለሚጠይቅ በይዘቱ ከግንባታና ከመስሎ መጫወት ጨዋታ ይለያል መምህሩ ያዘጋጀውን ዕሁፍ /በዕሁፍ/ ውስጥ ያሉትን ገፀ ባህሪ በጥንቃቂ መስራት ስላለባቸው የመምህሩ ጥንቃቂ ያስፈልጋል::

የእንቅስቃሴ ጨዋታዎች	ትምህርታዊ ጨዋታዎች
አረንጓዴ	ካርታ
ማሀረቤን	የጠፋውን ፈልግ
ትልቁ	እንቆቅልሽ
እዬ ሰሌ	እንኪያ ሰላንተያ
ልጅ ለመፈለግ መጥተናል	
እረ አምሳለ	
ትራትራ ፓስቲላ	
ንጉስ ንጉስ ሆይ	
ያሰቆብ	

ግንባታ ጨዋታ	ድራማዊ ጨዋታ
በክፍል ውስጥና ከክፍል ውጭ ይደራጃል በሕፃናቱ ፍላጎት መገንባት፤ ማፍረስና መደርደር መለማመድ	መምህሩ በሚያዘጋጀው (ስነ-ዕሁፍ) ውስጥ ያሉትን ገፀ ባህሪያት